

Верховний
Суд

ОГЛЯД
судової практики
Касаційного кримінального суду
у складі Верховного Суду
(актуальна судова практика)
за 2021 рік

Рішення, внесені до ЄДРСР,
з 01.01.2021 по 31.12. 2021

Зміст

РОЗДІЛ 1. ЗАСТОСУВАННЯ НОРМ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА УКРАЇНИ	9
1.1. Закон про кримінальну відповідальність	9
1.1.1. Зворотна дія закону про кримінальну відповідальність у часі (ст. 5 КК)	9
1.2. Особа, яка підлягає кримінальній відповідальності (суб'єкт кримінального правопорушення)	9
1.2.1. Осудність (ст. 19 КК). Обмежена осудність (ст. 20 КК)	9
1.3. Звільнення від кримінальної відповідальності	9
1.3.1. Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з примиренням винного з потерпілим (ст. 46 КК)	9
1.3.2. Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з передачею особи на поруки (ст. 47 КК)	10
1.3.3. Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку зі зміною обстановки (ст. 48 КК)	10
1.3.4. Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку із закінченням строків давності (ст. 49 КК)	11
1.4. Звільнення від покарання та його відбування	12
1.4.1. Звільнення від покарання та його відбування	12
1.4.2. Амністія	14
1.5. Покарання та його види	14
1.5.1. Позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю (ст. 55 КК)	14
1.6. Призначення покарання	15
1.6.1. Загальні засади призначення покарання	15
1.6.2. Призначення покарання за сукупністю злочинів	15
1.7. Інші заходи кримінально-правового характеру	17
1.7.1. Спеціальна конфіскація	17
1.8. Особливості кримінальної відповідальності та покарання неповнолітніх	18
1.8. Кваліфікація злочинів проти основ національної безпеки України	18
1.8.1. Посягання на територіальну цілісність і недоторканність України (ст. 110 КК)	18
1.8.2. Державна зрада (ст. 111 КК)	19

1.9. Кваліфікація кримінальних правопорушень проти життя та здоров'я особи	19
1.9.1 Умисне вбивство (ст. 115 КК)	19
1.9.2. Умисне вбивство в стані сильного душевного хвилювання (ст. 116 КК)	20
1.9.3. Умисне тяжке тілесне ушкодження (ст. 121 КК)	20
1.9.4. Домашнє насильство (ст. 126-1 КК)	20
1.9.5. Залишення в небезпеці (ст. 135 КК)	20
1.10. Кваліфікація злочинів проти волі, честі та гідності особи	21
1.10.1. Незаконне позбавлення волі або викрадення людини	21
1.10.2. Захоплення заручників	21
1.10.3. Торгівля людьми (ст. 149 КК)	22
1.11. Кваліфікація злочинів проти статевої свободи та статевої недоторканності особи	22
1.11.1. Зґвалтування (ст. 152 КК)	22
1.11.2. Розбещення неповнолітніх (ст. 156 КК)	22
1.12. Кваліфікація кримінальних правопорушень проти виборчих, трудових та інших особистих прав і свобод людини і громадянина	23
1.12.1. Ухилення від сплати аліментів на утримання дітей (ст. 164)	23
1.12.2. Злісне невиконання обов'язків по догляду за дитиною або за особою, щодо якої встановлена опіка чи піклування (ст. 166 КК)	23
1.12.3. Порушення авторського права і суміжних прав (ст. 176 КК)	23
1.13. Кваліфікація кримінальних правопорушень проти власності	24
1.13.1. Крадіжка (ст. 185 КК)	24
1.13.2. Грабіж (ст. 186 КК)	24
1.13.3. Розбій (ст. 187 КК)	24
1.13.4. Шахрайство (ст. 190 КК)	25
1.13.5. Привласнення, розтрата майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем	26
1.14. Кваліфікація кримінальних правопорушень у сфері господарської діяльності	27
1.14.1. Незаконна діяльність з організації або проведення азартних ігор, лотерей (ст. 203-2 КК)	27
1.14.2. Ухилення від сплати податків, зборів (обов'язкових платежів) (ст. 212 КК)	27
1.14.3. Незаконне використання знака для товарів і послуг, фірмового найменування, кваліфікованого зазначення походження товару (ст. 229 КК)	28

1.15. Кваліфікація кримінальних правопорушень проти довкілля	28
1.15.1. Безгосподарське використання земель	28
1.16. Кваліфікація злочинів проти громадської безпеки	29
1.16.1. Завідомо неправдиве повідомлення про загрозу безпеці громадян, знищення чи пошкодження об'єктів власності (ст. 259 КК)	29
1.16.2. Незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами або вибуховими речовинами (ст. 263 КК)	29
1.17. Кваліфікація кримінальних правопорушень проти безпеки виробництва	29
1.17.1. Порушення правил безпеки під час виконання робіт з підвищеною небезпекою (ст. 272 КК)	29
1.18. Кваліфікація кримінальних правопорушень проти безпеки руху та експлуатації транспорту	30
1.18.1. Порушення правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, які керують транспортними засобами (ст. 286 КК)	30
1.18.2. Незаконне заволодіння транспортним засобом (ст. 289 КК)	30
1.19. Кваліфікація кримінальних правопорушень проти громадського порядку та моральності	31
1.19.1. Хуліганство (ст. 296 КК)	31
1.19.2. Ввезення, виготовлення, збут і розповсюдження порнографічних предметів (ст. 301 КК)	31
1.20. Кваліфікація кримінальних правопорушень у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інші злочини проти здоров'я населення	32
1.20.1. Контрабанда наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів чи прекурсорів або фальсифікованих лікарських засобів (ст. 305 КК)	32
1.20.2. Незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення чи пересилання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів без мети збуту (ст. 309 КК)	32
1.21. Кваліфікація кримінальних правопорушень проти авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування та об'єднань громадян та кримінальних правопорушень проти журналістів	32
1.21.1. Опір представникові влади, працівникові правоохоронного органу, державному виконавцю, приватному виконавцю, члену громадського формування з охорони громадського порядку	

і державного кордону або військовослужбовцеві, уповноваженій особі Фонду гарантування вкладів фізичних осіб (ст. 342 КК). Погроза або насильство щодо працівника правоохоронного органу (ст. 345 КК)	32
1.21.2. Посягання на життя працівника правоохоронного органу, члена громадського формування з охорони громадського порядку і державного кордону або військовослужбовця (ст. 348 КК)	34
1.21.3. Підроблення документів, печаток, штампів та бланків, збут чи використання підроблених документів, печаток, штампів (ст. 358 КК)	34
1.22. Кваліфікація кримінальних правопорушень у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг	35
1.22.1 Перевищення влади або службових повноважень працівником правоохоронного органу (ст. 365 КК)	35
1.22.2. Службове підроблення (ст. 366 КК)	35
1.22.3. Службова недбалість (ст. 367 КК)	36
1.22.4. Прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою (ст. 368 КК)	37
1.22.5. Пропозиція, обіцянка або надання неправомірної вигоди службовій особі (ст. 369 КК)	37
1.22.6. Зловживання владою (ст. 369-2 КК)	37
1.23. Кваліфікація кримінальних правопорушень проти правосуддя	38
1.23.1. Невиконання судового рішення (ст. 382 КК)	38
1.23.2. Ухилення від покарання, не пов'язаного з позбавленням волі (ст. 389 КК)	38
1.24. Кваліфікація кримінальних правопорушень проти встановленого порядку несення військової служби (військові кримінальні правопорушення)	39
1.24.1. Погроза або насильство щодо начальника (ст. 405 КК)	39
1.24.2. Самовільне залишення військової частини або місця служби (ст. 407)	39
1.24.3. Втрата військового майна (ст. 413 КК)	39
1.24.4. Порушення правил водіння або експлуатації машин (ст. 415 КК)	40
1.24.5. Недбале ставлення до військової служби (ст. 425 КК)	40
РОЗДІЛ 2. ЗАСТОСУВАННЯ НОРМ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОЦЕСУАЛЬНОГО ПРАВА УКРАЇНИ	42
2.1. Засади кримінального провадження	42
2.1.1. Забезпечення права на захист	42
2.1.2. Неприпустимість зловживання процесуальними правами	42

2.2. Суд, сторони та інші учасники кримінального провадження	43
2.2.1. Суд і підсудність	43
2.2.2. Сторона обвинувачення	43
2.2.3. Сторона захисту	45
2.2.4. Потерпілий і його представник	46
2.2.5. Інші учасники кримінального провадження	47
2.2.6. Відводи	48
2.3. Докази і доказування	48
2.3.1. Поняття доказів, належність та допустимість при визнанні відомостей доказами	48
2.3.2. Показання	49
2.3.3. Речові докази і документи	49
2.3.4. Висновок експерта	50
2.3.5. Фіксування кримінального провадження. Процесуальні рішення	51
2.3.6. Збирання доказів	51
2.3.7. Значення рішень інших судів у питаннях допустимості доказів	52
2.3.8. Доказування наявності стану сп'яніння особи під час вчинення кримінального правопорушення	52
2.4. Процесуальні витрати	53
2.5. Відшкодування (компенсація) шкоди у кримінальному провадженні, цивільний позов, виплата винагороди викривачу	53
2.6. Заходи забезпечення кримінального провадження і підстави їх застосування	55
2.7. Досудове розслідування	56
2.7.1. Загальні положення досудового розслідування	56
2.7.2. Підслідність	57
2.7.3. Слідчі (розшукові) дії	58
2.7.4. Пред'явлення особи для впізнання	58
2.7.5. Обшук	59
2.7.6. Огляд	59
2.7.7. Слідчий експеримент	60
2.7.8. Підстави проведення експертизи	61
2.7.9. Отримання зразків для експертизи	61
2.7.10. Негласні слідчі (розшукові) дії	61
2.7.11. Повідомлення про підозру	62
2.7.12. Зупинення досудового розслідування	62
2.7.13. Закінчення досудового розслідування у формі звернення до суду з обвинувальним актом	62

2.7.14. Закінчення досудового розслідування у формі закриття кримінального провадження	63
2.8. Особливості спеціального досудового розслідування кримінальних правопорушень	65
2.9. Особливості досудового розслідування кримінальних проступків	66
2.10. Оскарження ухвал слідчого судді під час досудового розслідування	66
2.11. Судове провадження	68
2.11.1. Судові рішення	68
2.11.2. Судовий розгляд	69
2.12. Спрощене провадження щодо кримінальних проступків	70
2.13. Провадження в суді апеляційної інстанції	71
2.13.1. Право на апеляційне оскарження	71
2.13.2. Судові рішення, які можуть бути оскаржені в апеляційному порядку	71
2.13.3. Строки апеляційного оскарження	72
2.13.4. Вимоги до апеляційної скарги	73
2.13.5. Прийняття апеляційної скарги судом апеляційної інстанції	73
2.13.6. Відмова від апеляційної скарги	74
2.13.7. Апеляційний розгляд	74
2.13.8. Межі перегляду судом апеляційної інстанції	75
2.13.9. Повноваження суду апеляційної інстанції за наслідками розгляду апеляційної скарги	76
2.13.10. Судові рішення суду апеляційної інстанції	76
2.14. Провадження в суді касаційної інстанції	77
2.14.1. Судові рішення, які можуть бути оскаржені в касаційному порядку	77
2.14.2. Право на касаційне оскарження	78
2.14.3. Закриття кримінального провадження судом касаційної інстанції	78
2.15. Провадження за нововиявленими або виключними обставинами	78
2.15.1. Підстави для здійснення кримінального провадження за виключними обставинами	78
2.15.2. Підстави для здійснення кримінального провадження за нововиявленими обставинами	79
2.15.3. Строк звернення про перегляд судового рішення за нововиявленими або виключними обставинами	80

2.15.4. Порядок подання заяви про перегляд судового рішення за нововиявленими або виключними обставинами	80
2.15.5. Відкриття кримінального провадження за нововиявленими або виключними обставинами	80
2.16. Видача осіб, які вчинили кримінальне правопорушення (екстрадиція)	81
2.17. Кримінальне провадження про застосування примусових заходів медичного характеру	81
2.18. Виконання судових рішень	82

РОЗДІЛ 1. ЗАСТОСУВАННЯ НОРМ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА УКРАЇНИ

1.1. Закон про кримінальну відповідальність

1.1.1. Зворотна дія закону про кримінальну відповідальність у часі (ст. 5 КК)

Закон України про кримінальну відповідальність, яким виключено найбільш суворий вид покарання з санкції статті Особливої частини КК, вважається таким, що пом'якшує кримінальну відповідальність особи, а отже має зворотну дію у часі. Якщо особі призначено найбільш суворе покарання, передбачене у санкції статті Особливої частини КК, однак законом про внесення змін до КК таке покарання виключено, то особі слід призначити найбільш суворе покарання зміненої санкції статті Особливої частини КК

Детальніше з текстом постанови ВС від 16.03.2021 у справі №487/1637/18 (провадження № 51 -5762км20) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/95708331>

1.2. Особа, яка підлягає кримінальній відповідальності (суб'єкт кримінального правопорушення)

1.2.1. Осудність (ст. 19 КК). Обмежена осудність (ст. 20 КК)

1.2.1. Визнання особи неосудною чи обмежено осудною є правовим питанням, а тому прийняття відповідного рішення здійснюється виключно судом з урахуванням висновку судово-психіатричної експертизи. Нездатність особи за своїм психічним станом повною мірою усвідомлювати свої дії та керувати ними на момент вчинення злочину не є підставою для визнання такої особи неосудною, однак повинна враховуватися судами при призначенні покарання

Детальніше з текстом постанови ВС від 29.07.2021 у справі № 755/5059/19 (провадження № 51-558км21) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/98728750>

1.3. Звільнення від кримінальної відповідальності

1.3.1. Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з примиренням винного з потерпілим (ст. 46 КК)

Особа вважається такою, що вчинила злочин вперше (передумова звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з примиренням винного з потерпілим – ст. 46 КК), зокрема, у випадку наявності в її діях ідеальної сукупності злочинів невеликої тяжкості, коли особа однією дією вчиняє одночасно два або більше злочинів, відповідальність за які передбачено різними статтями Особливої частини КК. Якщо обвинувачений з розривом у часі вчинив дії, що полягають у незаконному використанні знаку для товарів і послуг та фірмового найменування (злочин, передбачений ст. 229 КК), для того, щоб заволодіти грошовими коштами потерпілого шляхом обману (ст. 190 КК), то у цьому випадку має місце реальна сукупність

злочинів, яка виключає звільнення особи від кримінальної відповідальності на підставі ст. 46 КК

Детальніше з текстом постанови ВС від 20.05.2021 у справі № 761/12266/19 (провадження № 51-398км21) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/97175041>

Примирення як одна з умов звільнення від кримінальної відповідальності на підставі ст. 46 КК – це кінцевий результат усіх попередніх примирних процедур та домовленостей між винним та потерпілим, який полягає, з одного боку, у добровільному волевиявленні потерпілого, яке проявляється у його проханні (клопотанні) про звільнення винного від кримінальної відповідальності на підставі ст. 46 КК або у відсутності заперечень щодо такого звільнення, а з іншого у відсутності заперечень щодо такого звільнення з боку самого підозрюваного, обвинуваченого.

Факт примирення повинен бути підтверджений потерпілим у суді. Якщо цей факт підтверджений не був, то звільнення від кримінальної відповідальності на підставі ст. 46 КК не допускається

Детальніше з текстом постанови ВС від 05.10.2021 у справі № 715/2106/20 (провадження № 51-3613км21) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/100292332>

1.3.2. Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з передачею особи на поруки (ст. 47 КК)

Щире каяття особи є однією з обов'язкових умов звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з передачею особи на поруки (ст. 47 КК). Факт відшкодування шкоди потерпілому може додатково свідчити про щире каяття винуватої особи, проте не є вирішальним для застосування такого виду звільнення, на відміну від інших видів звільнення від кримінальної відповідальності (наприклад, звільнення у зв'язку із примиренням винного з потерпілим, де обов'язковою умовою виступає відшкодування завданих збитків або усунення заподіяної шкоди)

Детальніше з текстом постанови ВС від 11.05.2021 у справі № 161/17452/19 (провадження № 51-417км21) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/96933386>

1.3.3. Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку зі зміною обстановки (ст. 48 КК)

Особа може бути звільнена від кримінальної відповідальності у зв'язку зі зміною обстановки (ст. 48 КК), якщо вона перестала бути суспільно небезпечною, навіть якщо кримінальне правопорушення на момент розгляду справи в суді не втратило суспільної небезпечності. Про втрату особою суспільної небезпечності може свідчити, зокрема, її працевлаштування на момент судового розгляду, тоді як кримінальне правопорушення було вчинено особою у зв'язку зі скрутним матеріальним становищем, а сама вона на момент його вчинення не працювала

Детальніше з текстом постанови ВС від 04.02.2021 у справі № 953/21593/19 (провадження № 51-5619км20) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/94623743>

1.3.4. Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку із закінченням строків давності (ст. 49 КК)

Директор приватного підприємства, який не вжив заходів щодо перевірки показників податкової звітності з податку на додану вартість вказаного упродовж шести місяців 2015 р., підприємства та допустив подальше подання податкової звітності з недостовірними показниками щодо відповідних податкових зобов'язань цього підприємства підлягає звільненню від кримінальної відповідальності на підставі ст. 49 КК з огляду на те, що на час розгляду кримінального провадження апеляційним судом закінчився перебіг строку давності притягнення до кримінальної відповідальності, який розпочався з моменту подання останнього податкового звіту

Детальніше з текстом постанови ВС від 20.04.2021 у справі № 184/1631/18 (провадження № 51-433км21) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/96465146>

Вчинення особою умисних дій, спрямованих на ухилення від досудового розслідування або суду, зупиняє диференційовані строки давності, передбачені у ч.1 ст.49 КК. У такому випадку притягнення особи до кримінальної відповідальності можливе у межах загальних строків давності, визначених у ч.2 ст.49 КК, а саме 15 років з часу вчинення злочину або 5 років – з часу вчинення кримінального проступку. Час, який минув із дня вчинення кримінального правопорушення до дня, коли особа почала ухилятися від досудового розслідування або суду, зберігається і зараховується до загального строку давності, що продовжує спливати. До загального строку також зараховується період такого ухилення, а також проміжок часу, що пройшов із дня з'явлення особи із зізнанням або затримання до дня набрання вироком законної сили

Детальніше з текстом постанови ОП від 05.04.2021 у справі № 328/1109/19 (провадження № 51-5464км20) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/96179766>

Окрема думка <https://reyestr.court.gov.ua/Review/96243804>

Якщо дії особи було перекваліфіковано судом першої інстанції з тяжкого злочину на злочин невеликої тяжкості, строк давності притягнення до кримінальної відповідальності за вчинення якого на момент судового розгляду вже закінчився, то суд повинен звільнити обвинуваченого від кримінальної відповідальності (за наявності його згоди) або звільнити від призначеного покарання у зв'язку із закінченням строків давності (за її відсутності)

Детальніше з текстом постанови ВС від 01.06.2021 у справі № 373/3768/13-к (провадження № 51-6336км20) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/97517621>

Невизнання підозрюваним, обвинуваченим вини у вчиненні кримінального правопорушення за наявності його згоди на звільнення від кримінальної відповідальності у передбачених законом випадках за умови роз'яснення йому судом

суті підозри чи обвинувачення, підстав звільнення від кримінальної відповідальності та права заперечувати проти закриття кримінального провадження, не є правовою підставою для відмови в задоволенні клопотання сторони кримінального провадження про таке звільнення.

Заперечення потерпілого при прийнятті судом рішення про закриття кримінального провадження у формі приватного обвинувачення у зв'язку зі звільненням особи від кримінальної відповідальності з підстав закінчення строків давності (ст. 49 КК) не є визначальним

Детальніше з текстом постанови ВС від 29.07.2021 у справі № 552/5595/18 (провадження № 51-5289км19) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/98728753>

1.4. Звільнення від покарання та його відбування

1.4.1. Звільнення від покарання та його відбування

Звільнення від відбування покарання з випробуванням (ст. 75 КК) може застосовуватися у випадках, коли у матеріалах кримінального провадження є дані, які є свідченням того, що зниження суспільної небезпеки вчиненого кримінального правопорушення та самого засудженого зумовлює можливість його виправлення без ізоляції від суспільства.

Намагання засудженого працевлаштуватися та відшкодувати шкоду потерпілому є щирим каяттям, що було враховано судом під час призначення особі покарання як обставина, що його пом'якшує, та не вказує на можливість виправлення засудженого без ізоляції від суспільства

Детальніше з текстом постанови ВС від 10.08.2021 у справі № 235/689/20 (провадження № 51-1411км21) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/99009843>

Вчинення особою корупційного кримінального правопорушення, передбаченого, зокрема, ч. 1 ст. 369 КК, унеможливорює звільнення її від відбування покарання з випробуванням (ст. 75 КК) навіть у разі призначення остаточного покарання судом за сукупністю кримінальних правопорушень, одне з яких є не корупційним

Детальніше з текстом постанови ВС від 27.09.2021 у справі № 234/1940/20 (провадження № 51-1866км21) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/99926673>

Суд, призначаючи засудженому покарання із застосуванням ст. 75 КК, повинен, насамперед, урахувати ступінь тяжкості кримінальних правопорушень, невідворотність наслідків, що настали, обставини, які обтяжують покарання (у цьому кримінальному провадженні - вчинення злочину щодо малолітнього, з особливою жорстокістю та у стані, викликаному вживанням наркотичних засобів), а також усі обставини кримінального провадження (у цьому випадку, зокрема, те, що неналежне піклування засудженої особи про малолітнього призвело до його смерті) в їх сукупності, даних про особу засудженого.

Поведінка засудженої особи після вчинення нею кримінального правопорушення, думка її доньки та потерпілого, досудова доповідь органу пробації, що були враховані судом під час застосування до засудженої особи ст. 75 КК, не ґрунтуються на вимогах статей 65 та 75 КК, а її поведінка під час провадження у суді може свідчити про намагання уникнути відповідальності, а не про виправлення

Детальніше з текстом постанови ВС від 11.05.2021 у справі № 623/3374/18 (провадження № 51-5568км20) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/96933478>

Звільнення жінки, яка заподіяла своїй тримісячній дитині тяжкі тілесні ушкодження, від покарання з випробуванням без урахування ступеня тяжкості вчиненого злочину, конкретних обставин справи, характеру та обсягу протиправних дій засудженої, котра, перебуваючи у стані алкогольного сп'яніння, неодноразово завдала своїй дитині удари руками та невстановленим предметом по голові, обличчю та тілу, поведінки засудженої, яка після вчиненого залишила дитину та втекла з дому, що свідчить про її стійку антисоціальну поведінку та небезпечність для суспільства, а також з огляду на рішення комісії з питань захисту прав дитини, яким не рекомендовано поновлювати батьківські права засудженої, є неправильним застосуванням закону України про кримінальну відповідальність

Детальніше з текстом постанови ВС від 12.05.2021 у справі № 155/459/18 (провадження № 51-4679км19) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/96890672>

Вказівки суду, який розглянув справу в касаційному порядку, є обов'язковими для суду першої чи апеляційної інстанції при новому розгляді кримінального провадження (ч. 2 ст. 439 КПК). Якщо апеляційний суд при новому розгляді повністю проігнорував висновки суду касаційної інстанції та залишив поза увагою вказівки, викладені у рішенні касаційного суду, то має місце порушення вимог кримінального процесуального закону, які перешкодили суду ухвалити законне і обґрунтоване судове рішення.

Посилання на рішення місцевого суду про звільнення особи від відбування покарання в порядку ст. 78 КК (звільнення від призначеного судом покарання у зв'язку із закінченням іспитового строку) в ухвалі апеляційного суду, який заново розглянув кримінальне провадження після скасування вироку цього суду касаційним судом, не є належним обґрунтуванням доцільності застосування до засудженої особи звільнення від відбування покарання з випробуванням (ст. 75 КК)

Детальніше з текстом постанови ВС від 13.07.2021 у справі № 755/6436/15-к (провадження № 51-1530км18) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/98368410>

Якщо особа, звільнена від відбування покарання з випробуванням, протягом іспитового строку вчинить новий злочин, то покарання, від якого особа була звільнена з випробуванням, вважається невідбутою частиною покарання та стає реальним, яке має приєднуватися до покарання за новим вироком. Звільнення від відбування покарання з випробуванням не є невід'ємною частиною покарання,

призначеного за попереднім вироком, а виступає способом виконання такого покарання, який змінюється на реальне відбування покарання у разі вчинення особою нового злочину під час іспитового строку

Детальніше з текстом постанови ВС від 14.09.2021 у справі № 127/25037/17 (провадження № 51-4700км20) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/99861342>

1.4.2. Амністія

Суд може відмовити особі в задоволенні клопотання про застосування амністії та звільнення від відбування основного покарання виключно у випадку, коли особа, щодо якої ставиться таке питання, не належить до осіб, до яких амністія може застосовуватися, або належить до осіб, застосування амністії щодо яких заборонено законом.

Вказівка в Законі України «Про застосування амністії в Україні» на те, що амністія «може бути застосована», зобов'язує суд перевірити, чи є суб'єктом амністії особа, щодо якої таке питання ставиться, та не дає права суду відмовити в задоволенні такого клопотання на інших підставах. Згадані вище норми закону передбачають застосування амністії за наявності певних умов саме до осіб, а не до покарання, а тому вид та розмір призначеного такій особі покарання, якщо вона є суб'єктом амністії, не впливає на можливість її звільнення від його відбування

Детальніше з текстом постанови ВС від 10.06.2021 у справі № 623/3346/17 (провадження № 51-1124км20) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/97657220>

Обвинувачений може бути звільнений від основного покарання на підставі п. «є» ст. 1 Закону України «Про амністію у 2016 році», якщо він має матір, яка досягнула 75 років, та рідну сестру, інваліда III групи.

З огляду на положення статей 6, 15 Закону України «Про амністію у 2016 році», а також тяжкість вчиненого обвинуваченим злочину, грубе порушення ним вимог Правил дорожнього руху, що призвело до скоєння дорожньо-транспортної пригоди, внаслідок якої наступила смерть потерпілого, унеможливорює звільнення обвинуваченого від додаткового покарання у виді позбавлення права керувати транспортними засобами на підставі цього Закону

Детальніше з текстом постанови ВС від 23.09.2021 у справі № 703/799/18 (провадження № 51-1513км21) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/99926642>

1.5. Покарання та його види

1.5.1. Позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю (ст. 55 КК)

Закон про кримінальну відповідальність не містить імперативних обмежень щодо можливості позбавлення права керувати транспортними засобами осіб, для яких діяльність, пов'язана з користуванням таким правом, є джерелом доходу. Наявність цієї обставини потребує більш виваженого підходу під час обрання відповідного виду

покарання для особи, засудженої за ч. 2 ст. 286 КК, з урахуванням загальних засад справедливості, гуманізму та індивідуалізації

Детальніше з текстом постанови ВС від 10.08.2021 у справі № 137/807/20 (провадження № 51-1576км21) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/98947806>

1.6. Призначення покарання

1.6.1. Загальні засади призначення покарання

Факт визнання засудженим своєї вини у вчиненні кримінального правопорушення, не може безумовно свідчити про щире каяття з приводу вчиненого як обставину, що пом'якшує покарання. Адже щире каяття передбачає, окрім визнання особою факту вчинення кримінальних протиправних діянь, ще й щирий жаль з цього приводу та осуд своєї поведінки

Детальніше з текстом постанови ВС від 27.04.2021 у справі № 520/16394/16-к (провадження № 51-26км18) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/96631982>

Активне сприяння розкриттю злочину як обставина, що пом'якшує покарання, означає добровільну допомогу слідству будь-яким чином: повідомлення правоохоронним органам або суду фактів у справі, надання доказів, інших відомостей про власну кримінальну діяльність чи діяльність інших осіб, викриття інших співучасників, визначення ролі кожного з них у вчиненні злочину, надання допомоги в їх затриманні, видача знарядь і засобів вчинення злочину, майна, здобутого злочинним шляхом. Визнання засудженим своєї вини та надання правдивих показань не підтверджує наявності такої обставини, що пом'якшує покарання, як активне сприяння розкриттю злочину

Детальніше з текстом постанови ВС від 07.04.2021 у справі № 263/15605/17 (провадження № 51-4234км20) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/96208170>

1.6.2. Призначення покарання за сукупністю злочинів

Якщо за попереднім вирокком особу звільнено від відбування покарання з випробуванням (ст. 75 КК), однак встановлено, що до його ухвалення вона вчинила інші кримінальні правопорушення, то вирішення питання про призначення покарання за сукупністю злочинів залежить від того, чи було змінено попередній вирок на момент ухвалення нового, а також від того, яке рішення щодо призначення покарання особі приймає суд у новому вирокку.

Якщо попередній вирок залишився без змін, а за новим вирокком особі призначається покарання, яке вона має відбувати реально, то положення ч. 4 ст. 70 КК щодо призначення остаточного покарання особі з урахуванням попереднього вирокку не застосовуються. При цьому кожен вирок (попередній та новий) виконується самостійно.

Якщо кримінальні правопорушення за новим вироком було вчинено особою до ухвалення декількох попередніх вироків, за які вона засуджена до покарань, що належить відбувати реально, то остаточне покарання призначається на підставі ч. 4 ст. 70 КК за правилами, передбаченими частинами 1-3 цієї статті (шляхом поглинення менш суворого покарання більш суворим або шляхом повного чи часткового складання призначених особі покарань за новим та попередніми вироками)

Детальніше з текстом постанови ОП від 15.02.2021 у справі № 760/26543/17 (провадження № 51-3600кмо20) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/95042469>

Окрема думка <https://reyestr.court.gov.ua/Review/95042552>

Якщо особа вчинила кримінальне правопорушення, яким їй призначається покарання у виді позбавлення волі, до постановлення двох вироків в інших провадженнях, кожен із яких виконується самостійно, зокрема, по одному із яких призначено покарання у виді позбавлення волі, яке належить відбувати реально, а інший вирок виконується самостійно у зв'язку з призначенням покарання у виді позбавлення волі, але зі звільненням від відбування покарання з випробуванням на підставі ст. 75 КК, то при призначенні покарання вимоги ч. 4 ст. 70 КК застосовуються тільки до вироку, яким особу засуджено до позбавлення волі, яке належить відбувати реально. Якщо особа вчинила принаймні одне кримінальне правопорушення після постановлення двох попередніх вироків, які виконуються самостійно, і останнім (третім) вироком особі призначається покарання, яке належить відбувати реально, то припиняється окреме виконання обох попередніх вироків. Правовою підставою такого припинення щодо першого вироку є положення ч. 3 ст. 78 та ст. 71 КК, а правовою підставою припинення виконання другого вироку – положення ст. 71 КК. Остаточне покарання в такому випадку особі призначається на підставі ст. 71 КК за сукупністю вироків з урахуванням покарань, призначених за всіма (трьома) вироками

Детальніше з текстом постанови ОП ВС від 14.06.2021 у справі № 443/806/19 (провадження № 51-5994кмо20) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/97771999>

Якщо в діях особи має місце повторність тотожних кримінальних правопорушень, з яких одне або кілька правопорушень було вчинено до ухвалення попереднього вироку, а інше (інші) – після його ухвалення, то спеціальні правила ч. 4 ст. 70 КК не застосовуються.

У такому випадку суд кваліфікує кримінальні правопорушення за однією статтею або частиною статті Особливої частини КК та призначає покарання, передбачене її санкцією, а остаточне покарання визначає за правилами ст. 71 КК за сукупністю вироків.

Детальніше з текстом постанови ОП від 08.02.2021 у справі № 390/235/19 (провадження № 51-2177кмо20) з текстом якої можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/94974219>

Покарання за сукупністю вироків за правилами, передбаченими ч. 1 ст. 71 КК, може бути призначено судом за наявності двох умов: 1) кримінальне правопорушення

вчинено засудженим «після постановлення вироку, але до повного відбуття покарання» за попереднім вироком; 2) на момент призначення покарання за новим вироком засудженим не відбуто частину покарання (основного та/або додаткового) за попереднім вироком. Відсутність хоча б однієї з цих умов виключає можливість застосування ч. 1 ст. 71 КК під час вирішення питання про призначення покарання за новим вироком.

Якщо на момент вчинення особою нового кримінального правопорушення невідбутою частиною покарання за попереднім вироком було основне покарання у виді штрафу (ст. 53 КК), яке на час ухвалення нового вироку вже відбуто, порядок та правила призначення остаточного покарання за сукупністю вироків, визначені положеннями ч. 1 ст. 71, ч. 3 ст. 72 КК, не застосовуються

Детальніше з текстом постанови ОП від 06.12.2021 у справі № 243/7758/20 (провадження № 51-113кмо21) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/10180909>

Окрема думка <https://reyestr.court.gov.ua/Review/101935427>

Якщо під час ухвалення вироку буде встановлено, що обвинувачений визнаний винуватим та засуджений за іншим вироком суду до покарання, від якого він не ухилився і стосовно якого закінчилися строки давності виконання обвинувального вироку, передбачені ч. 1 ст. 80 КК, то суд не може враховувати попередній вирок та призначати покарання обвинуваченому за сукупністю злочинів на підставі ч. 4 ст. 70 цього Кодексу

Детальніше з текстом постанови ВС від 20.10.2021 у справі № 487/3326/15-к (провадження № 51-4811км20) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/100544979>

Приєднання невідбутої частини покарання, призначеного за попереднім вироком, є обов'язком суду, який призначає покарання за сукупністю вироків. У разі вчинення засудженим нового злочину у період іспитового строку при звільненні від відбування покарання з випробуванням невідбутою частиною покарання слід вважати раніше призначене покарання в його повному обсязі, за винятком строку попереднього ув'язнення.

Згідно з ч. 3 ст. 78 КК можливість застосування статей 71,72 КК не залежить від виду кримінального правопорушення (злочин чи кримінальний проступок) та від форми вини (умисел чи з необережність)

Детальніше з текстом постанови ВС від 17.08.2021 у справі № 185/10985/19 (провадження № 51-2582км21) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/99088474>

1.7. Інші заходи кримінально-правового характеру

1.7.1. Спеціальна конфіскація

Незазначення судом у рішенні конкретного пункту ст. 96-2 КК, на підставі якого застосована спеціальна конфіскація, не свідчить про незаконність постановлених

у кримінальному провадженні судових рішень у цілому, якщо спеціальна конфіскація застосована судом на законних підставах

Детальніше з текстом постанови ВС від 17.11.2021 у справі № 375/1311/20 (провадження № 51-3644км21) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/101283009>

1.8. Особливості кримінальної відповідальності та покарання неповнолітніх

Звільнення неповнолітнього від покарання із застосуванням примусових заходів виховного характеру (ст. 105 КК) може бути застосовано у випадку вчинення ним двох тотожних діянь, що утворюють повторність кримінальних правопорушень

Детальніше з текстом постанови ВС від 11.02.2021 у справі № 161/20070/19 (провадження № 51-5723км20) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/94874087>

Примусові заходи виховного характеру можуть застосовуватися за вчинення суспільно небезпечного діяння особою, яка досягла 11-річного віку та до досягнення нею віку, з якого може наставати кримінальна відповідальність, лише якщо під час постановлення ухвали про застосування цих примусових заходів така особа перебуває у неповнолітньому віці

Детальніше з текстом постанови ВС від 10.06.2021 у справі № 303/2121/19 (провадження № 51-4826км20) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/97657196>

Примусові заходи виховного характеру, передбачені ст. 105 КК, не можуть застосовуватися до особи, яка вчинила кримінальне правопорушення у неповнолітньому віці, однак досягла повноліття на час направлення обвинувального акта до суду або на час судового розгляду кримінального провадження стосовно неї

Детальніше з текстом постанови ВС від 26.10.2021 у справі № 461/2728/20 (провадження № 51-3201км21) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/100704546>

1.8. Кваліфікація злочинів проти основ національної безпеки України

1.8.1. Посягання на територіальну цілісність і недоторканність України (ст. 110 КК)

Участь обвинувачених як голови та заступника голови дільничної комісії з проведення «референдуму» щодо статусу самопроголошеної «Донецької народної республіки» утворює склад злочину, передбачений ч. 2 ст. 110 КК. Наявність рішення місцевої ради про проведення вказаного «референдуму» не виключає протиправності та умисного характеру дій обвинувачених

Детальніше з текстом постанови ВС від 11.03.2021 у справі № 236/1409/17 (провадження № 51-3798км20) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/95616588>

1.8.2. Державна зрада (ст. 111 КК)

Наданням допомоги Російській Федерації у проведенні підривної діяльності проти України на шкоду суверенітету та територіальній цілісності (ст. 111 КК) слід вважати виконання громадянином України, суддею місцевого суду Автономної Республіки Крим, який не був звільнений з указаної посади, функцій представника окупаційної судової влади Російської Федерації України, а саме здійснення правосуддя від імені цієї держави, що забезпечувало становлення та зміцнення окупаційної влади Російської Федерації шляхом утворення і функціонування незаконно створених окупаційних органів судової влади цієї держави на окупованій території України

Детальніше з текстом постанови ВС від 27.10.2021 у справі № 759/7443/17 (провадження № 51-1578км20) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/100734866>

1.9. Кваліфікація кримінальних правопорушень проти життя та здоров'я особи

1.9.1 Умисне вбивство (ст. 115 КК)

Про умисел на вбивство потерпілого вказують, зокрема, такі обставини, як постріл обвинуваченим у потерпілого зі зброї, що була приведена ним у бойову готовність, у життєво важливий орган, вчинення протиправних дій у приміщенні з обмеженим простором, байдуже ставлення до спричинених наслідків, наявність наміру приховати факт смерті потерпілого

Детальніше з текстом постанови ВС від 09.09.2021 у справі № 361/2548/18 (провадження № 51-1816км21) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/99613000>

Про наявність умислу на умисне вбивство з особливою жорстокістю може свідчити, зокрема спосіб вчинення злочину (умисний підпал потерпілої), засіб його вчинення (бензин), взаємовідносини між винуватим та потерпілою. Спроба винної особи загасити полум'я на тілі потерпілої не виключає умислу на умисне вбивство з особливою жорстокістю

Детальніше з текстом постанови ВС від 24.03.2021 у справі № 703/1992/17 (провадження № 51-5824км20) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/95905299>

Умисне вбивство з хуліганських мотивів (п. 7 ч. 2 ст. 115 КК) має місце у випадку, коли позбавлення життя потерпілого було вчиненого на ґрунті явної неповаги до суспільства, нехтування загальнолюдськими правилами співжиття і нормами моралі, а так само без будь-якої причини чи з використанням малозначного приводу.

Дії особи, яка за наявності хуліганського мотиву позбавила життя потерпілого, слід кваліфікувати лише за п. 7 ч. 2 ст. 115 КК і додаткової кваліфікації за ч. 2 ст. 296 КК не потребує

Детальніше з текстом постанови ВС від 07.07.2021 у справі № 161/17022/17 (провадження № 51-549км21) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/98235771>

1.9.2. Умисне вбивство в стані сильного душевного хвилювання (ст. 116 КК)

Для кваліфікації дій особи за ст. 116 «Умисне вбивство в стані сильного душевного хвилювання» КК недостатнім є встановлення у висновку судово-психіатричної експертизи факту ймовірного перебування обвинуваченого під час вчинення злочину у стані фізіологічного афекту (психологічний критерій). Нормативна підстава кваліфікації за вказаною статтею передбачає обов'язкове врахування судом юридичного критерію, а саме раптовості виникнення стану сильного душевного хвилювання та причин його виникнення (протизаконного насильства, систематичного знущання або тяжкої образи з боку потерпілого). Встановлення юридичного критерію стану сильного душевного хвилювання є компетенцією суду, а не експерта

Детальніше з текстом постанови ВС від 16.03.2021 у справі № 759/17836/17 (провадження № 51-3065км19) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/95708358>

1.9.3. Умисне тяжке тілесне ушкодження (ст. 121 КК)

Завдання засудженим без попередження удару кулаком у голову потерпілого, який того не очікував, від чого останній не втримався на ногах, упав на асфальт та отримав тяжкі тілесні ушкодження, свідчить про наявність у діях засудженого невизначеного умислу, за якого він не передбачав, але свідомо припускав такі можливі наслідки, як різке падіння потерпілого й удар об тверду поверхню (асфальт), внаслідок чого йому буде спричинено шкоду здоров'ю. У випадках, коли винуватий діє із невизначеним умислом, він має відповідати за ту шкоду, яку фактично було заподіяно

Детальніше з текстом постанови ВС від 11.05.2021 у справі № 711/2233/18 (провадження № 51-6766км18) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/97005616>

1.9.4. Домашнє насильство (ст. 126-1 КК)

Для обґрунтування наявності ознак домашнього насильства у конкретному випадку сторона обвинувачення має довести обставини, які свідчать, що потерпіла від інкримінованого злочину одночасно є жертвою домашнього насильства. Необхідною умовою визнання судом злочину таким, що пов'язаний з домашнім насильством, є відображення цієї обставини у формулюванні обвинувачення зі встановленням органом досудового розслідування відповідних фактичних обставин кримінального провадження

Детальніше з текстом постанови ВС від 24.06.2021 у справі № 717/764/20 (провадження № 51-6117км20) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/97829094>

1.9.5. Залишення в небезпеці (ст. 135 КК)

Дії водія, який вчинив дорожньо-транспортну пригоду, поставивши потерпілого у небезпечний для життя стан, після чого з місця події втік, підлягають кваліфікації

за ст. 135 КК незалежно від того, чи могла своєчасно надана допомога потерпілому відвернути настання шкоди для його життя чи здоров'я

Детальніше з текстом постанови ВС від 11.03.2021 у справі № 711/798/18 (провадження № 51-1352км19) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/95616559>

Аналогічна позиція: постанова ВС від 10.03.2021 у справі № 742/1479/19 (провадження № 51-3505км20), з текстом якої можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/95533147>

1.10. Кваліфікація злочинів проти волі, честі та гідності особи

1.10.1. Незаконне позбавлення волі або викрадення людини

Дії особи, яка з метою усунення будь-яких перешкод для заволодіння автомобілем потерпілого та його подальшого продажу, зв'язала руки і ноги останнього та незаконно утримувала його проти волі, кваліфікуються як незаконне позбавлення волі особи, вчинені за наявності корисливого мотиву. Для встановлення наявності у діях обвинуваченого корисливого мотиву не має значення момент виникнення такого мотиву, а також факт отримання тієї вигоди, яку обвинувачений мав намір отримати.

Про наявність корисливого мотиву у діях винної особи, яка у відкритий спосіб незаконно заволоділа мобільним телефоном потерпілого, свідчить той факт, що при реальній можливість повернути потерпілому викрадене майно, вона розпорядилася ним на власний розсуд

Детальніше з текстом постанови ВС від 08.04.2021 у справі № 511/2543/17 (провадження № 51-2778км20) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/96243758>

1.10.2. Захоплення заручників

Розмежувальною ознакою між суміжними складами кримінальних правопорушень, передбачених ст. 147 «Захоплення заручників» КК та ст. 146 «Незаконне позбавлення волі або викрадення людини» КК, є мета, яку переслідує суб'єкт кримінального правопорушення. Вчиняючи захоплення заручників, обвинувачений має на меті спонукати родичів затриманого, державну або іншу установу, підприємство чи організацію, фізичну або службову особу до вчинення чи утримання від вчинення будь-якої дії як умови звільнення заручника, пов'язуючи звільнення заручників із задоволенням своїх вимог, які він висуває вказаним вище особам.

Потерпілим від цього кримінального правопорушення є особа, яка була захоплена обвинуваченим як заручник, а не підприємство, до якого обвинуваченим висувалися вимоги про передачу матеріальних цінностей як умови звільнення цього заручника

Детальніше з текстом постанови ВС від 04.11.2021 у справі № 320/5968/19 (провадження № 51-570км21) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/101100306>

1.10.3. Торгівля людьми (ст. 149 КК)

Використання уразливого стану потерпілої особи як спосіб торгівлі людьми (ст. 149 КК) має місце у випадку, коли обвинувачений використовує стан людини, який позбавляє або обмежує її здатність усвідомлювати свої дії (бездіяльність) або керувати ними, приймати за своєю волею самостійні рішення, чинити опір насильницьким чи іншим незаконним діям, а також який виникає у разі збігу тяжких особистих, сімейних чи інших обставин. Застосування обвинуваченим вказаного способу вчинення кримінального правопорушення може ставитися йому у вину, якщо він усвідомлював, що потерпілий перебуває в уразливому стані.

Висновок суду про наявність або відсутність уразливого стану потерпілої особи та його використання обвинуваченим під час вчинення кримінального правопорушення може базуватися як на результатах експертизи щодо потерпілого, що підтверджуватиме наявність в особи фізичного захворювання чи фізичної вади, особливого психологічного стану або психічного розладу, так і на сукупності доказів, які свідчать про існування тяжких особистих сімейних або інших обставин

Детальніше з текстом постанови ВС від 02.11.2021 у справі № 750/5031/18 (провадження № 51-2761 км21) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/100919043>

1.11. Кваліфікація злочинів проти статевої свободи та статевої недоторканності особи

1.11.1. Зґвалтування (ст. 152 КК)

Стан алкогольного чи іншого сп'яніння жертви, її поведінка до події, нехтування нею заходами особистої безпеки, моральне обличчя та спосіб життя, аморальна чи інша віктимна поведінка потерпілої особи, яка, можливо, свідомо провокувала сексуальну поведінку злочинця з наміром припинити надалі вчинення дій сексуального характеру щодо неї, не виключають кримінальної відповідальності за ст. 152 КК

Детальніше з текстом постанови ВС від 08.12.2021 у справі № 566/1420/19 (провадження № 51-326км21) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/101829946>

1.11.2. Розбещення неповнолітніх (ст. 156 КК)

Розбещення неповнолітніх (ст. 156 КК), на відміну від зґвалтування (ст. 152 КК) або сексуального насильства (ст. 153 КК), має місце у випадку, коли обвинувачений не намагається вступити у статевий акт з потерпілою особою будь-яким способом. Якщо особа, маючи намір зґвалтувати неповнолітню особу або вчинити щодо неї сексуальне насильство, здійснила щодо неї розпусні дії, а закінчене зґвалтування або сексуальне насильство не довела до кінця з причин, що не залежали від її волі, то скоєне потрібно кваліфікувати за відповідними частинами ст. 15, ст. 152 (ст. 153) КК

Детальніше з текстом постанови ВС від 06.04.2021 у справі № 758/13214/18 (провадження № 51-855км21) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/96208162>

1.12. Кваліфікація кримінальних правопорушень проти виборчих, трудових та інших особистих прав і свобод людини і громадянина

1.12.1. Ухилення від сплати аліментів на утримання дітей (ст. 164)

Злісне ухилення від сплати аліментів (ст. 164 КК) полягає у тривалому та наполегливому ухиленні від виконання обов'язку зі сплати аліментів шляхом приховування свого місця проживання, роботи, фактичного заробітку або інших грошових надходжень, незважаючи на попередження про кримінальну відповідальність. Для встановлення ознаки злісності немає значення, чи виражалися такі дії винуватої особи у відмові від виконання покладених на неї обов'язків, чи мали форму ігнорування, уявної неспроможності або необізнаності про необхідність їх виконання, оскільки всі ці обставини у будь-якому випадку зумовлюють ухилення від сплати коштів на утримання дітей.

Неможливість особи тривалий час здійснювати грошові перекази для погашення заборгованості за аліментами через її скрутне матеріальне становище, відсутність коштів та через те, що ця особа має на утриманні сім'ю та інших малолітніх дітей, не звільняють цю особу від виконання ним батьківських обов'язків щодо утримання всіх його неповнолітніх дітей та не може свідчити про відсутність підстав притягнення до кримінальної відповідальності за ст. 164 КК

Детальніше з текстом постанови ВС від 19.08.2021 у справі № 175/3922/19 (провадження № 51-352км21) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/99088596>

1.12.2. Злісне невиконання обов'язків по догляду за дитиною або за особою, щодо якої встановлена опіка чи піклування (ст. 166 КК)

Кримінальна відповідальність за злісне невиконання обов'язків по догляду за дитиною або за особою, щодо якої встановлена опіка чи піклування (ст. 166 КК), настає у разі вчинення умисного діяння як у формі дії (фізичне та психічне насильство, жорстоке ставлення тощо), так і у формі бездіяльності за умови злісного невиконання обов'язків по догляду за дитиною або за особою, щодо якої встановлена опіка чи піклування, та у разі настання тяжких наслідків для потерпілої особи

Детальніше з текстом постанови ВС від 02.11.2021 у справі № 450/1146/14-к (провадження № 51-3650км21) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/100957076>

1.12.3. Порушення авторського права і суміжних прав (ст. 176 КК)

Встановлення матеріальної шкоди як ознаки складу кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 176 КК, може визначатися на підставі як прямої дійсної шкоди, завданої інкримінованими діями винуватої особи, так і неотриманого прибутку

Детальніше з текстом постанови ВС від 27.09.2021 у справі № 570/2835/16-к (провадження № 51-1936км18) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/100109379>

Окрема думка <https://reyestr.court.gov.ua/Review/100109399>

1.13. Кваліфікація кримінальних правопорушень проти власності

1.13.1. Крадіжка (ст. 185 КК)

Для встановлення наявності в діях особи складу кримінально караної крадіжки, окрім факту умисного таємного вилучення чужого майна, вчиненого суб'єктом цього кримінального правопорушення, необхідно чітко встановити вартість викраденого майна. Адже саме ця ознака є відмежувальною між кримінально караною крадіжкою та дрібною крадіжкою, що є адміністративним правопорушенням

Детальніше з текстом постанови ВС від 05.10.2021 у справі № 173/1413/19 (провадження № 51-3805км21) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/100292928>

1.13.2. Грабіж (ст. 186 КК)

Відкрите заволодіння чужим майном (телефоном), вчинене без корисливого мотиву, не може кваліфікуватися як грабіж (ст. 186 КК)

Детальніше з текстом постанови ВС від 21.10.2021 у справі № 596/1688/18 (провадження № 5-3051км21) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/100614149>

1.13.3. Розбій (ст. 187 КК)

Якщо обвинувачений заволодів майном потерпілого, погрожуючи йому кишеньковим ножом, який потерпілий сприймав як холодну зброю, з використанням якої йому могли б бути спричинені тілесні ушкодження, то вказані дії слід кваліфікувати як розбій (ст. 187 КК)

Детальніше з текстом постанови ВС від 01.06.2021 у справі № 331/706/19 (провадження № 51 -1993км20) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/97495646>

Форма висловлення погрози під час вчинення розбійного нападу не обмежується конкретними словами про можливе застосування насильства. Вона має місце і тоді, коли винна особа, зокрема, своїми жестами, демонстрацією зброї або інших предметів, які потерпілий об'єктивно може оцінити як такі, що при їх застосуванні його здоров'ю чи життю загрожуватиме небезпека, бажає, щоб у потерпілого склалося враження, що якщо він протидіятиме нападаючому або не виконає його вимог, то ця погроза буде реалізована, а в потерпілого дійсно таке враження складається

Детальніше з текстом постанови ВС від 24.05.2021 у справі № 706/882/19 (провадження № 51-444км21) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/97286234>

Як розбій (ст. 187 КК) слід кваліфікувати дії особи, яка під час нападу з метою заволодіння чужим майном заподіяла потерпілій особі удар металевим прутом та в подальшому придушила її за шию, що створює реальну небезпеку для життя і здоров'я особи, яка зазнала нападу, та за своєю інтенсивністю, характером і наслідками є насильством, небезпечним для життя чи здоров'я потерпілого

Детальніше з текстом постанови ВС від 28.09.2021 у справі № 629/7158/18 (провадження № 51-2094км21) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/100000476>

Якщо при вчиненні розбою винний вилучає майно із житла, іншого приміщення чи сховища, до якого немає вільного доступу, застосовуючи при цьому погрозу насильством, небезпечним для життя чи здоров'я, до особи, яка відповідно має такий доступ, використовуючи таким чином вказану особу, що діє під психічним примусом (ч. 2 ст. 40 КК), то його дії слід кваліфікувати як розбій, вчинений з проникненням у житло, інше приміщення чи сховище (ч. 3 ст. 187 КК), оскільки за вказаних обставин винний здійснює опосередковане проникнення до житла, іншого приміщення чи сховища, до якого немає вільного доступу

Детальніше з текстом постанови ОП від 07.06.2021 у справі № 755/7958/17 (провадження № 51-1372км20) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/97628502>

Виконавцем розбою (ст. 187 КК) є не лише той, хто шляхом нападу протиправно заволодів чужим майном, а й той, хто позбавляв можливість потерпілого пручатися або залишити місце вчинення злочину. Отже, співвиконавцем визнається особа, яка разом з іншими співучасниками виконала дії, які утворюють об'єктивну сторону складу злочину, передбаченого ч. 4 ст. 187 КК. Дії співвиконавця розбою кваліфікуються лише за статтею Особливої частини КК та не потребують додаткової кваліфікації за ч. 1 ст. 29 чи ч. 2 ст. 27 КК

Детальніше з текстом постанови ВС від 13.04.2021 у справі № 621/6762/18 (провадження № 51-6322км19) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/96282063>

Співучасником розбійного нападу визнається особа, яка безпосередньо до потерпілого не застосовувала насильство, небезпечне для його життя чи здоров'я, однак у межах домовленості з іншим співучасником вчинила напад з метою заволодіння майном потерпілого

Детальніше з текстом постанови ВС від 16.03.2021 у справі № 234/7453/17 (провадження № 51-5423км19) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/95708464>

1.13.4. Шахрайство (ст. 190 КК)

Наявність цивільно-правових відносин між обвинуваченим та потерпілим, що були закріплені у правочині, можуть бути частиною реалізації умислу особи на заволодіння чужим майном шляхом обману чи зловживання довірою та не виключають можливості кваліфікації діяння особи як шахрайства за наявності складу цього кримінального правопорушення

Детальніше з текстом постанови ВС від 03.03.2021 у справі № 127/11849/15-к (провадження № 51-930км19) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/95345049>

Невнесення особою відомостей у декларацію про доходи та майновий стан осіб, які звернулися за призначенням усіх видів соціальної допомоги, що подається разом з іншими документами для призначення такої допомоги, може визнаватися обманом,

як способом учинення шахрайства (ст. 190 КК), лише у випадку, якщо така інформація стала підставою для призначення соціальної допомоги

Детальніше з текстом постанови ВС від 16.03.2021 у справі № 556/839/17 (провадження № 51-135км20) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/96006294>

Обман як спосіб шахрайства (ст. 190 КК) може бути вчинений як шляхом активної, так і шляхом пасивної поведінки обвинуваченого. Зокрема, обман у письмовій формі, що вчиняється шляхом активної поведінки, може полягати у повідомленні (зазначенні у заяві) завідомо неправдивих відомостей, що стали підставою для нарахування соціальної допомоги, а обман у письмовій формі, що вчиняється шляхом пасивної поведінки, - у неповідомленні (незазначенні) обвинуваченим відомостей, що є підставою для фактичного припинення нарахувань та виплат призначеної соціальної допомоги

Детальніше з текстом постанови ВС від 14.07.2021 у справі № 176/952/20 (провадження № 51-2219км21) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/98368416>

Аналогічна правова позиція: постанова ВС від 05.07.2021 у справі № 639/6950/17 (провадження № 51-1259ск21) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/98170664>

Кримінальна відповідальність за шахрайство (ст. 190 КК) настає у разі, коли особа усвідомлює, що майно, яким вона заволодіває, не маючи будь-якого дійсного чи уявного права на нього, є чужим для неї. Кримінальна відповідальність за шахрайство пов'язана зі встановленням того, чи усвідомлював винуватий факт заволодіння чужим майном з метою його безоплатного та безповоротного обернення на свою користь (чи третіх осіб) за відсутності законних підстав, збільшення внаслідок цього власних або третьої особи майнових фондів. Для встановлення ознак шахрайства не є вирішальним, чи усвідомлювала винувата особа, кому саме та на яких підставах належить майно, а також чи заволодіває вона майном з використанням омані власника майна або іншої особи, у володінні якої воно перебуває

Детальніше з текстом постанови ВС від 04.08.2021 у справі № 712/10080/15-к (провадження № 51-6060км19) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/98881875>

1.13.5. Привласнення, розтрата майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем

Якщо службова особа банку, який є юридичною особою приватного права, привласнила грошові кошти, що належать цьому банку, зловживаючи своїм службовим становищем, то її дії слід кваліфікувати за частинами 2–5 ст. 191 КК. Статус банку як юридичної особи приватного права не впливає на кваліфікацію дій обвинуваченого за ст. 191 КК та не може бути підставою для перекваліфікації його дій за ст. 364-1 цього Кодексу.

Привласнення чужого майна шляхом зловживання повноваженнями є закінченим злочином з моменту незаконного безоплатного заволодіння майном або незаконної передачі його третім особам. Повернення обвинуваченим грошових коштів банку,

якими він заволодів, на день його звільнення з роботи не може свідчити про відсутність у діях цієї особи ознак привласнення чужого майна і вказувати лише на ознаки зловживання своїми повноваженнями службовою особою юридичної особи приватного права

Детальніше з текстом постанови ВС від 01.09.2021 у справі № 596/531/20 (провадження № 51-2089км21) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/99426266>

Привласнення грошових коштів, призначених на виплату соціальної субсидії, начальником відділення поштового зв'язку, який одночасно виконував обов'язки листоноші, не виключає кваліфікації дій обвинуваченого як привласнення чужого майна шляхом зловживання своїм службовим становищем (ч. 2 ст. 191 КК)

Детальніше з текстом постанови ВС від 05.07.2021 у справі № 659/1228/19 (провадження № 51-1496км21) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/98170667>

1.14. Кваліфікація кримінальних правопорушень у сфері господарської діяльності

1.14.1. Незаконна діяльність з організації або проведення азартних ігор, лотерей (ст. 203-2 КК)

Кримінальна відповідальність за дії, передбачені ст. 203-2 та вчинені до набрання чинності Законом України «Про державне регулювання діяльності щодо організації та проведення азартних ігор», не виключається після набрання чинності цим Законом. У разі вчинення обвинуваченим дій, що охоплювалися ст. 203-2 КК, до набрання вказаним Законом чинності кримінальне провадження не може бути закрито на підставі п. 4 ч. 1 ст. 284 КПК

Детальніше з текстом постанови ВС від 03.06.2021 у справі № 539/971/20 (провадження № 51-1745км21) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/97394120>

1.14.2. Ухилення від сплати податків, зборів (обов'язкових платежів) (ст. 212 КК)

Закон, яким змінено мінімальний розмір коштів, що фактично не надійшли до бюджету в результаті ухилення від сплати податків, необхідний для притягнення особи до кримінальної відповідальності за ч. 1 ст. 212 КК, вважається таким, що скасовує злочинність діяння, якщо на час розгляду кримінального провадження в суді сума не сплаченого обвинуваченим у бюджет податку, вказана в обвинувальному акті, є меншою від суми, розмір якої дає підстави кваліфікувати дії особи за ч. 1 ст. 212 КК

Детальніше з текстом постанови ВС від 25.02.2021 у справі № 332/2858/14-к (провадження № 51-5921км18) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/95242108>

1.14.3. Незаконне використання знака для товарів і послуг, фірмового найменування, кваліфікованого зазначення походження товару (ст. 229 КК)

Під час кваліфікації дій особи, яка виготовила та реалізувала спортивний одяг із використанням елементів товарного знака без спеціального дозволу його власника, за ст. 229 КК матеріальна шкода може бути визначена на підставі розрахунку неотриманого прибутку, власником відповідного товарного знака.

Фізична особа - підприємець, яка керувала колективом найманих працівників, вважається такою, що виконує організаційно-розпорядчі функції у розумінні ч. 3 ст. 18 та ст. 364 КК, і є службовою особою, суб'єктом складу кримінального правопорушення, передбаченого ч. 3 ст. 229 КК

Детальніше з текстом постанови ВС від 05.10.2021 у справі № 686/17787/16-к (провадження № 51-1721 км20) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/100428552>

Аналогічна правова позиція: постанова ВС від 12.10.2021 у справі № 715/2391/17 (провадження № 51-3787км21), з якою можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/100396138>

1.15. Кваліфікація кримінальних правопорушень проти довкілля

1.15.1. Безгосподарське використання земель

Наявність дозвільних та проектних документів на будівництво ставка та зміну цільового призначення земельної ділянки, що були видані відповідними органами її попередньому власнику, не виключають протиправності дій обвинуваченого за ст. 254 КК.

Суспільно небезпечні наслідки у виді тривалого зниження або втрати родючості земель, виведення їх з сільськогосподарського обороту, змивання гумусного шару, порушення структури ґрунту є обов'язковою ознакою об'єктивної сторони складу кримінального правопорушення, передбаченого ст. 254 КК, що з-поміж інших відмежовує його від складу адміністративного правопорушення у ст. 53 КУпАП.

Корисні копалини місцевого значення, зважаючи на формулювання ч. 2 ст. 240 КК, є предметом порушення встановлених правил використання надр, якщо це створило небезпеку для життя, здоров'я людей чи довкілля. Відмежувальними ознаками між складами правопорушень, передбачених у ч. 2 ст. 240 та у ст. 57 КУпАП, є суспільно небезпечне діяння (порушення встановлених правил використання надр - ч. 2 ст. 240 КК, невиконання правил охорони надр (ст. 57 КУпАП) та наслідки (створення небезпеки для життя, здоров'я людей чи довкілля – ч. 2 ст. 240 КК)

Детальніше з текстом постанови ВС від 16.03.2021 у справі № 742/1669/17 (провадження № 51-197км21) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/95682115>

1.16. Кваліфікація злочинів проти громадської безпеки

1.16.1. Завідомо неправдиве повідомлення про загрозу безпеці громадян, знищення чи пошкодження об'єктів власності (ст. 259 КК)

Кримінальна відповідальність за завідомо неправдиве повідомлення про загрозу безпеці громадян, знищення чи пошкодження об'єктів власності (ст. 259 КК) не виключається у випадку, коли особа, яка здійснювала повідомлення про підготовку вибуху, знала про недостовірність інформації яку вона надає, а також те, що її повідомлення може створити обстановку страху в населення, порушити громадську безпеку, відволікти певні служби від виконання їх обов'язків, оскільки свідчить про наявність в її діях прямого умислу

Детальніше з текстом постанови ВС від 16.02.2021 у справі № 755/13545/18 (провадження № 51-4531км20) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/95042495>

1.16.2. Незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами або вибуховими речовинами (ст. 263 КК)

Носіння холодної зброї без передбаченого законом дозволу (ч. 2 ст. 263 КК) може мати місце у разі її переміщення, транспортування винуватою особою безпосередньо при собі (в руках, в одязі, сумках, спеціальних футлярах, у транспортному засобі тощо) незалежно від можливості швидкого використання цієї зброї

Детальніше з текстом постанови ВС від 25.05.2021 у справі № 333/2341/19 (провадження № 51-418км21) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/97243043>

Для кваліфікації дій особи за ст. 263 КК необхідно встановити, що поводження зі зброєю, бойовими припасами або вибуховими речовинами було вчинено без передбаченого законом дозволу. Якщо суд оцінює відповідні протиправні дії військовослужбовця, який проходив військову службу за призовом під час мобілізації в зоні АТО, йому необхідно дослідити: факт наявності у військовослужбовця передбаченого законом дозволу на придбання та носіння бойових припасів, вибухових речовин; нормативно-правові акти, які передбачають видачу такого дозволу; порядок, спосіб і форму його видачі; обсяг бойових припасів та вибухових речовин, на які видається зазначений дозвіл, а також чи поширювався б цей дозвіл на вилучені у військовослужбовця бойові припаси, вибухові речовини

Детальніше з текстом постанови ВС від 13.07.2021 у справі № 220/1985/19 (провадження № 51-1248км21) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/98368400>

1.17. Кваліфікація кримінальних правопорушень проти безпеки виробництва

1.17.1. Порушення правил безпеки під час виконання робіт з підвищеною небезпекою (ст. 272 КК)

Відсутність у матеріалах кримінального провадження документів, за якими повинні були проводитися роботи, пов'язані з порушенням ґрунтового покриву, а також

документів, що підтверджують взаємодію та зв'язки між фізичною особою-підприємцем, який порушив правила безпеки під час виконання робіт з підвищеною небезпекою, та з іншими особами, у тому числі з потерпілим, які були безпосередньо зайняті у виконанні робіт з підвищеною небезпекою, не має правового значення, якщо із сукупності доказів, досліджених та належно оцінених судом, вбачається, що саме засуджений залучив людей і необхідний екскаватор для виконання робіт з вибирання із ґрунту виробів з металу та пластику, а тому його діяльність відповідає ознакам виробництва, що здійснювалося з порушенням правил безпеки під час проведення робіт з підвищеною небезпекою

Детальніше з текстом постанови ВС від 26.05.2021 у справі № 208/2458/17 (провадження № 51-1031км21) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/97286250>

1.18. Кваліфікація кримінальних правопорушень проти безпеки руху та експлуатації транспорту

1.18.1. Порушення правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, які керують транспортними засобами (ст. 286 КК)

Під час розгляду кримінального провадження за ст. 286 КК суд зобов'язаний встановити і вказати в мотивувальній частині вироку, які саме порушення Правил дорожнього руху мали місце під час конкретної дорожньо-транспортної пригоди. Також у вироку має бути зазначено, які саме з цих порушень перебували у причинному зв'язку з настанням наслідків, передбачених ст. 286 КК, а які з них були лише умовами, що їм сприяли

Детальніше з текстом постанови від 10.11.2021 у справі № 337/2655/20 (провадження № 51-2235км21) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/101100251>

1.18.2. Незаконне заволодіння транспортним засобом (ст. 289 КК)

Згідно з ч. 3 примітки ст. 289 КК, яка діяла на момент вчинення обвинуваченим кримінального правопорушення, матеріальна шкода, спричинена незаконним заволодінням транспортним засобом, могла полягати виключно у заподіянні реальних збитків. Якщо обвинувачений повернув потерпілому транспортний засіб, яким заволодів, а сам транспортний засіб не зазнав пошкоджень, то відсутнє спричинення реальних збитків власнику, а отже обвинуваченому не може інкримінуватися така кваліфікуюча ознака, як завдання значної матеріальної шкоди (ч. 2 ст. 289 КК)

Виключення однієї з кваліфікуючих ознак діяння засуджених за ч. 3 ст. 289 КК, на думку ВС, не впливає на розмір призначеного засудженим покарання

Детальніше з текстом постанови ВС від 18.08.2021 у справі № 662/937/17 (провадження № 51-4126км19) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/99123668>

1.19. Кваліфікація кримінальних правопорушень проти громадського порядку та моральності

1.19.1. Хуліганство (ст. 296 КК)

Вимога обвинуваченого погасити прострочену фінансову заборгованість, адресована потерпілому безпосередньо перед спричиненням тілесних ушкоджень, свідчить про наявність особистих мотивів та виключає кваліфікацію дій за ст. 296 «Хуліганство» КК. Якщо учасники групи осіб за попередньою змовою своїми спільними узгодженими діями однакової інтенсивності без значного розриву у часі спричинили потерпілому різного ступеня тяжкості тілесні ушкодження, то дії кожного з них кваліфікуються за однією статтею Особливої частини КК, що передбачає відповідальність за більш небезпечні тілесні ушкодження

Детальніше з текстом постанови ВС від 16.03.2021 у справі № 631/2135/16-к (провадження № 51-100км21) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/95682116>

Спричинення обвинуваченим тілесних ушкоджень потерпілому, який є його родичем (двоюридним братом), під час конфлікту, що виник з особистих спонукань та відбувся не в громадському місці (у приміщенні зачиненого магазину в компанії знайомих осіб), свідчить про відсутність у діях обвинуваченого складу хуліганства (ст. 296 КК). Такі дії слід кваліфікувати за відповідними статтями КК, що передбачають відповідальність за кримінальні правопорушення проти життя та здоров'я особи

Детальніше з текстом постанови ВС від 08.06.2021 у справі №127/30388/19 (провадження № 51-6307км20) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/97628521>

Якщо грубе порушення громадського порядку, що супроводжувалося особливою зухвалістю чи винятковим цинізмом, було вчинене з мотивів явної неповаги до суспільства поза межами робочого часу закладу, однак заклад працював і в ньому були присутні відвідувачі, то такі діяння можуть кваліфікуватися як хуліганство. Формальне врахування часу завершення роботи закладу не може братися за основу під час кваліфікації дій як хуліганства. Склад цього кримінального правопорушення може мати місце й тоді, коли у закладі поза межами його робочого часу перебувають відвідувачі, а заклад продовжує здійснювати свою діяльність

Детальніше з текстом постанови ВС від 07.09.2021 у справі № 671/324/17 (провадження № 51-2697км21) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/99556526>

1.19.2. Ввезення, виготовлення, збут і розповсюдження порнографічних предметів (ст. 301 КК)

Якщо обвинувачений розповсюджував відеофайли порнографічного характеру з використанням програми обміну файлами між усіма користувачами цієї програми в мережі Інтернет, то це вказує на обізнаність обвинуваченого у тому, що ці відеофайли можуть завантажувати й інші користувачі цієї програми, а отже про

наявність у його діях суб'єктивної сторони складу кримінального правопорушення, передбаченого ст. 301 КК

Детальніше з текстом постанови від 11.11.2021 у справі № 752/6632/18 (провадження № 51-2584км21) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/101100319>

1.20. Кваліфікація кримінальних правопорушень у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інші злочини проти здоров'я населення

1.20.1. Контрабанда наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів чи прекурсорів або фальсифікованих лікарських засобів (ст. 305 КК)

Про умисел обвинуваченого на переміщення наркотичних засобів з приховуванням від митного контролю може свідчити, зокрема, місце приховання таких засобів, керування автомобілем самим обвинуваченим, а також його поведінка під час виявлення наркотичних засобів працівниками митниці

Детальніше з текстом постанови ВС від 04.03.2021 у справі № 732/415/19 (провадження № 51-5669км20) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/95382778>

1.20.2. Незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення чи пересилання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів без мети збуту (ст. 309 КК)

Особа, яка добровільно звернулася до лікувального закладу і розпочала лікування від наркоманії, звільняється від кримінальної відповідальності за дії, передбачені ч. 1 ст. 309 КК. Підставою для звільнення від кримінальної відповідальності у такому випадку є добровільне звернення до лікувального закладу особи, яка хворіє на наркоманію, та розпочате нею лікування від наркоманії.

Добровільним у контексті ч. 4 ст. 309 КК слід вважати таке звернення особи до лікувального закладу, яке здійснюється за її особистою згодою, або згодою законного представника, що мало місце до моменту виходу суду першої інстанції до нарадчої кімнати для ухвалення рішення у кримінальному провадженні. Для застосування цієї норми попередній факт перебування особи на обліку осіб, які незаконно вживають наркотичні засоби або психотропні речовини, не є визначальним, оскільки факт захворювання на наркоманію у такої особи може бути встановлено вперше

Детальніше з текстом постанови ОП від 29.11.2021 у справі № 357/11205/19 (провадження № 51-2776км21) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/101592405>

1.21. Кваліфікація кримінальних правопорушень проти авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування та об'єднань громадян та кримінальних правопорушень проти журналістів

1.21.1. Опір представникові влади, працівникові правоохоронного органу, державному виконавцю, приватному виконавцю, члену громадського формування

з охорони громадського порядку і державного кордону або військовослужбовцеві, уповноваженій особі Фонду гарантування вкладів фізичних осіб (ст. 342 КК). Погроза або насильство щодо працівника правоохоронного органу (ст. 345 КК)

Опір, втручання у діяльність та насильство щодо працівника правоохоронного органу, які розвивалися послідовно, не охоплювалися єдиним умислом, були спрямовані проти різних потерпілих та здійснювалися з тривалим проміжком у часі, повинні кваліфікуватися за сукупністю кримінальних правопорушень

Детальніше з текстом постанови ВС від 14.01.2021 у справі № 165/445/18 (провадження № 51-4371км20) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/94237633>

Суд, вирішуючи питання про наявність у діях обвинуваченого складів кримінальних правопорушень, передбачених статтями 342 та/або 345 КК, повинен переконатися, що працівники поліції діяли правомірно, а заходи, які були ними застосовані до обвинуваченого, були необхідними та пропорційними у ситуації, що склалася, та застосовувалися відповідно до Закону України «Про Національну поліцію»

Детальніше з текстом постанови ВС від 10.11.2021 у справі № 671/396/20 (провадження № 51-3377км21) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/101138438>

Погроза вбивством, насильством, знищенням чи пошкодженням щодо працівника правоохоронного органу, а також щодо його близьких родичів у зв'язку з виконанням цим працівником службових обов'язків (ч. 1 ст. 345 КК) та щодо судді, народного засідателя чи присяжного, а також стосовно їхніх близьких родичів у зв'язку з їхньою діяльністю, пов'язаною зі здійсненням правосуддя (ч. 1 ст. 377 КК) вважається закінченим злочином з моменту, коли погроза відповідного змісту була доведена до відома потерпілого та була прийнята ним незалежно від її здійснення. Про реальність підстав побоюватися здійснення вказаних погроз може свідчити той факт, що обвинувачений неодноразово засуджувався за насильницькі злочини, і вказана обставина усвідомлювалася потерпілими

Детальніше з текстом постанови ВС від 23.03.2021 у справі № 720/2182/18 (провадження № 51-6156км20) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/95905246>

Диспозиція ч. 2 ст. 345 КК передбачає такі альтернативні суспільно небезпечні дії, як умисне заподіяння працівникові правоохоронного органу чи його близьким родичам побоїв або тілесних ушкоджень (легких чи середньої тяжкості) у зв'язку з виконанням цим працівником службових обов'язків. Відсутність тілесних ушкоджень у працівника поліції не є підставою для встановлення відсутності в діях обвинуваченого складу кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 345 КК

Детальніше з текстом постанови ВС від 21.09.2021 у справі № 495/8147/17 (провадження № 51-753км21) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/99951241>

1.21.2. Посягання на життя працівника правоохоронного органу, члена громадського формування з охорони громадського порядку і державного кордону або військовослужбовця (ст. 348 КК)

Якщо обвинувачений наніс працівнику поліції, який перебував під час виконання службових обов'язків, удар ножом у ділянку тіла в область життєво важливого органу, що була захищена бронежилетом, та намагався повторно нанести удар ножом, то це свідчить про наявність прямого умислу на посягання на життя працівника правоохоронного органу та підлягає кваліфікації за ст. 348 КК

Детальніше з текстом постанови ВС від 11.03.2021 у справі № 740/1193/20 (провадження № 51-6061км20) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/95502538>

1.21.3. Підроблення документів, печаток, штампів та бланків, збут чи використання підроблених документів, печаток, штампів (ст. 358 КК)

Авансовий звіт про використання коштів, виданих особі на відрядження, є документом, який складається та надається особою від себе особисто, а не складається, видається чи посвідчується відповідною особою в межах її професійної чи службової компетенції, а тому такий авансовий звіт не є офіційним документом, предметом складу кримінального правопорушення, передбаченого ст. 358 КК

Детальніше з текстом постанови ВС від 30.03.2021 у справі № 742/2207/17 (провадження № 51-4430км20) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/96071528>

Використання завідомо підробленого листка непрацевдатності може містити ознаки складу злочину, передбаченого ч. 4 ст. 358 КК.

Використання завідомо підробленого документа (ч. 4 ст. 358 КК) є самостійним складом злочину, який не охоплюється підробленням, складанням, видачею та збутом офіційного документа (частини 1, 2 ст. 358 КК). Використання завідомо підробленого документа є закінченим з моменту, коли документ пред'явлено або подано особою, незалежно від того, чи вдалося їй досягти поставленої мети

Детальніше з текстом постанови ВС від 07.09.2021 у справі № 591/7446/17 (провадження № 51-8км21) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/99575355>

Декларація про доходи та майновий стан осіб, які звернулися за призначенням усіх видів соціальної допомоги, є документом, який особа складає і надає від себе особисто, а не як особа, якій державою делеговано повноваження видавати або посвідчувати офіційні документи, а тому така декларація не є предметом складу кримінального правопорушення, передбаченого ст. 358 КК

Детальніше з текстом постанови ВС від 16.03.2021 у справі № 556/839/17 (провадження № 51-135км20) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/96006294>

1.22. Кваліфікація кримінальних правопорушень у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг

1.22.1 Перевищення влади або службових повноважень працівником правоохоронного органу (ст. 365 КК)

Встановлюючи наявність ознак перевищення влади або службових повноважень працівником правоохоронного органу (ст. 365 КК), слід оцінювати законність дій працівника поліції не лише на підставі показань свідків, які були обурені діями поліцейських, що полягали у забороні несанкціонованої торгівлі, а з точки зору відповідності цих дій вимогам закону і конкретної ситуації. З огляду на те, що поліцейські у цьому випадку були представниками влади, перебували при виконанні службових обов'язків та припиняли стихійну торгівлю, були одягнуті у формений одяг, їхні дії не були свавільними, а громадяни в силу приписів ст. 68 Конституції України зобов'язані були виконувати законні вимоги поліцейських, тому їх дії не вважаються перевищенням влади або службових повноважень

Детальніше з текстом постанови ВС від 04.11.2021 у справі № 751/10808/16-к (провадження № 51-2688км21) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/101100307>

1.22.2. Службове підроблення (ст. 366 КК)

Декларація про готовність до експлуатації об'єкта, що належить до I-III категорії складності, яка складена, видана чи посвідчена відповідною особою в межах її компетенції за визначеною законом формою та з належними реквізитами, є офіційним документом.

Наведення недостовірних даних у декларації про готовність об'єкта до експлуатації утворює склад адміністративного правопорушення, передбаченого ч. 13 ст. 96 КУпАП (у редакції Закону від 09.04.2015 № 320^{III}), однак не містить ознак складу злочину, передбаченого ст. 366 КК

Детальніше з текстом постанови ОП від 15.02.2021 у справі № 727/5768/18 (провадження № 51-1328км19) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/95042465>

Касовий звіт, у якому відображається інформація про виплату соціальної субсидії, є офіційним документом та може бути предметом складу кримінального правопорушення, передбаченого ст. 366 КК

Детальніше з текстом постанови ВС від 05.07.2021 у справі № 659/1228/19 (провадження № 51-1496км21) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/98170667>

Працівник підприємства, установи, організації, відповідальний за організацію відбування засудженим до громадських робіт цього покарання, є службовою особою, яка виконує організаційно-розпорядчі обов'язки за спеціальним повноваженням.

Табель виходу на роботу засудженого до покарання у виді громадських робіт має нормативно визначену форму та реквізити, інформація, яка в ньому міститься,

посвідчує факти, що здатні спричинити наслідки правового характеру, а тому є офіційним документом

Детальніше з текстом постанови ВС від 14.09.2021 у справі № 751/9365/15-к (провадження № 51-5583км19) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/99748216>

Внесення неправдивих відомостей до офіційного документа як спосіб привласнення коштів підлягає кваліфікації за ч. 1 ст. 366 КК. Невизначеність суми коштів, якою мав намір заволодіти засуджений, значення для кваліфікації його дій за ч. 1 ст. 366 КК не має

Детальніше з текстом постанови ВС від 01.09.2021 у справі № 596/531/20 (провадження № 51-2089км21) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/99426266>

1.22.3. Службова недбалість (ст. 367 КК)

Кримінальна відповідальність за службову недбалість (ст. 367 КК) настає лише у випадку, коли дії, невиконання чи неналежне виконання яких спричинило передбачені в зазначеній статті наслідки, входили у коло службових обов'язків цієї службової особи, або якщо обов'язок діяти відповідним чином юридично було включено (законом, указом, постановою, наказом, інструкцією тощо) до кола службових повноважень такої особи.

З суб'єктивної сторони злочин, передбачений ч. 1 ст. 367 КК, характеризується необережністю: злочинною самовпевненістю (службова особа передбачає, що внаслідок невиконання чи неналежного виконання нею своїх службових обов'язків правам і законним інтересам може бути завдано істотну шкоду, але легковажно розраховує на її відвернення) або злочинною недбалістю (службова особа не передбачає, що в результаті її поведінки може бути завдано істотну шкоду, хоча повинна була і могла це передбачити). Формулювання конкретної форми вини в обвинувальному акті у вказаному випадку повинно відповідати вимогам ст. 25 КК

Детальніше з текстом постанови ВС від 17.08.2021 у справі № 484/1376/18 (провадження № 51-3490км21) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/99123656>

Особа, яка діяла на підставі кваліфікаційного сертифіката інженера з технічного нагляду, мала право здійснювати технічний нагляд за будівництвом будівель та споруд і за договором була наділена органом місцевого самоврядування спеціальними повноваженнями на здійснення технічного нагляду, що полягали у виконанні організаційно-розпорядчих та адміністративно-господарських функцій, є службовою особою, тобто суб'єктом складу кримінального правопорушення, передбаченого ст. 367 КК, у розумінні ч. 3 ст. 18 КК.

Особа, яка, не обіймаючи посаду в органах влади або місцевого самоврядування, здійснює організаційно-розпорядчі чи адміністративно-господарські обов'язки за спеціальним повноваженням, може бути визнана службовою

Детальніше з текстом постанови ВС від 08.09.2021 у справі № 185/2418/18 (провадження № 51-1677км21) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/99556557>

1.22.4. Прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою (ст. 368 КК)

Кваліфікація дій службової особи (заступника міського голови) за ст. 368 КК виключається, якщо дії, за сприяння у вчиненні яких вона отримала неправомірну вигоду, належать до виключної компетенції колегіального органу (міської ради)

Детальніше з текстом постанови ВС від 13.01.2021 у справі № 243/1573/17 (провадження № 51-4962км20) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/94194571>

1.22.5. Пропозиція, обіцянка або надання неправомірної вигоди службовій особі (ст. 369 КК)

Під час кваліфікації дій особи як надання неправомірної вигоди особі, яка займає відповідальне становище (ч. 3 ст. 369 КК), слід керуватися приміткою ст. 368 КК, а не приміткою ст. 50 Закону України «Про запобігання корупції», в якій визначаються посади службових осіб з віднесенням їх до тих, які займають відповідальне та особливо відповідальне становище, та яка стосується виключно правовідносин щодо декларування та перевірки декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування

Детальніше з текстом постанови ВС від 01.09.2021 у справі № 462/6084/18 (провадження № 51-824км21) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/99362833>

1.22.6. Зловживання владою (ст. 369-2 КК)

Суб'єктом злочину, передбаченого ст. 369-2 КК, може бути будь-яка особа, яка, на думку того, хто надає неправомірну вигоду, здатна реально вплинути на особу, уповноважену на виконання функцій держави або місцевого самоврядування. Дефініція поняття «особа, уповноважена на виконання функцій держави», що містилася у примітці ст. 369-2 КК з вказівкою на Закон «Про засади запобігання і протидії корупції», який втратив чинність, має тлумачитися з урахуванням того що особа, яка надає неправомірну вигоду особі повинна безсумнівно усвідомлювати належність її до осіб, уповноважених на виконання функцій держави, з огляду на її правовий статус і повноваження.

Слідчий безсумнівно належить до осіб, уповноважених на виконання функцій держави, зважаючи на його правовий статус

Детальніше з текстом постанови ОП від 29.03.2021 у справі № 554/5090/16-к (провадження № 51-1878км20) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/96074938>

1.23. Кваліфікація кримінальних правопорушень проти правосуддя

1.23.1. Невиконання судового рішення (ст. 382 КК)

Сільський голова підлягає кримінальній відповідальності за невиконання судового рішення про поновлення працівника на виборну посаду сільської ради (ст. 382 КК), оскільки відповідно до законодавства України про службу в органах місцевого самоврядування процедура поновлення такого працівника за рішенням суду, що здійснюється сільським головою одноособово, є відмінною від процедури призначення особи на виборну посаду сільської ради, що може мати місце виключно на підставі рішення цієї ради

Детальніше з текстом постанови ВС від 13.07.2021 у справі № 664/2551/18 (провадження № 51-678км21) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/98368391>

Перешкоджання виконанню судового рішення (ст. 382 КК) полягає у вчиненні обвинуваченим дій, які суттєво ускладнюють чи унеможливають виконання судового рішення, вчинених з метою недопущення його виконання. Встановлення у судовому рішенні вимог зобов'язального чи забороняючого характеру, адресованих певній особі, не є обов'язковою умовою для настання кримінальної відповідальності за перешкоджання виконання таких рішень

Детальніше з текстом постанови від 16.11.2021 у справі № 753/9914/18 (провадження № 51-3035км21) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/101361110>

1.23.2. Ухилення від покарання, не пов'язаного з позбавленням волі (ст. 389 КК)

Суб'єктом ухилення від відбування покарання у виді громадських чи виправних робіт (ч. 2 ст. 389 КК у редакції Закону № 1492-III від 07.09.2016) може бути не лише особа, якій одне з указаних покарань призначено за вироком суду, а й особа, якій інші види покарань за рішенням суду було замінено на одне із цих покарань

Детальніше з текстом постанови ВС від 20.01.2021 у справі № 233/8772/19 (провадження № 51-4712км20) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/94328674>

Якщо засуджений до покарання у виді громадських робіт умисно ухилився від його виконання, попри те під час досудового розслідування щодо нього за ч. 2 ст. 389 КК відпрацював визначену у вирокі суду кількість годин громадських робіт, то це не виключає його кримінальної відповідальності за ухилення від відбування покарання у виді громадських робіт (ч. 2 ст. 389 КК)

Детальніше з текстом постанови ВС від 16.09.2021 у справі № 185/4698/20 (провадження № 51-2578км21) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/99765469>

1.24. Кваліфікація кримінальних правопорушень проти встановленого порядку несення військової служби (військові кримінальні правопорушення)

1.24.1. Погроза або насильство щодо начальника (ст. 405 КК)

Кримінальне правопорушення вважається вчиненим в умовах особливого періоду, якщо на момент його скоєння дію Указу Президента України від 17.03.2014 № 303/2014 «Про часткову мобілізацію» не було припинено його рішенням про переведення усіх інституцій України на функціонування в умовах мирного часу.

Дії військовослужбовця кваліфікуються як заподіяння тілесних ушкоджень начальникові в умовах особливого періоду (ч. 3 ст. 405 КК), якщо він, достовірно знаючи, що перебуває на території пересувного госпіталю та будучи ознайомленим з правилами поведінки на цьому режимному об'єкті, здійснив насильство стосовно лікаря, який завідомо для винної особи був офіцером та відповідно до Статуту внутрішньої служби Збройних сил України його начальником

Детальніше з текстом постанови ВС від 22.04.2021 у справі № 264/6124/18 (провадження № 51-6162км20) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/96545131>

1.24.2. Самовільне залишення військової частини або місця служби (ст. 407)

У частинах 1 та 2 ст. 407 КК передбачено самостійні склади кримінальних правопорушень, які відрізняються, зокрема, за суб'єктом: суб'єктом кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 407 КК, є військовослужбовець строкової служби, тоді як суб'єктом складу кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 цієї статті, - військовослужбовець (крім строкової служби).

Військовослужбовець військової служби за контрактом не може бути суб'єктом кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 407 КК, а може притягатися до кримінальної відповідальності у разі нез'явлення вчасно на службу без поважних причин лише за частинами 2-5 ст. 407 КК. Кримінальна відповідальність за вказаними частинами, на відміну від ч. 1 цієї статті, настає незалежно від того, за яких обставин військовослужбовець не з'явився вчасно на військову службу: у разі звільнення з частини, призначення або переведення, нез'явлення з відрадження, відпустки або з лікувального закладу. Наявність поважних причин у військовослужбовця своєчасно не з'явитися на військову службу має бути підтверджена належними та допустимими доказами

Детальніше з текстом постанови ВС від 12.10.2021 у справі № 661/5675/19 (провадження № 51-1732км21) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/100359500>

1.24.3. Втрата військового майна (ст. 413 КК)

Для притягнення до кримінальної відповідальності військовослужбовця за ст. 413 «Втрата військового майна» КК, диспозиція якої є бланкетною, суд повинен встановити, які конкретно правила зберігання військового майна було ним порушено.

Посилання в рішенні суду виключно на загальні норми галузевого військового законодавства України не свідчить про наявність ознак складу кримінального правопорушення, передбаченого ст. 413 КК

Детальніше з текстом постанови ВС від 01.09.2021 у справі № 225/1673/19 (провадження № 51-2137км21) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/99556355>

1.24.4. Порушення правил водіння або експлуатації машин (ст. 415 КК)

Порушення особою, яка керує спеціальним видом транспорту, що використовується у Збройних Силах України, правил водіння, утворює склад злочину, передбачений ст. 415 КК. При цьому такі правила визначаються як загальними, так і спеціальними нормативно-правовими актами, які повинні зазначатися у мотивувальній частині вироку з вказівкою на те, порушення яких саме правил водіння були безпосередньою причиною настання суспільно небезпечних наслідків

Детальніше з текстом постанови ВС від 23.03.2021 у справі № 234/13113/16 (провадження № 51-4988км20) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/95905245>

1.24.5. Недбале ставлення до військової служби (ст. 425 КК)

Кримінальна відповідальність за недбале ставлення до військової служби у формі невиконання службових (посадових) обов'язків (ст. 425 КК) може настати лише у тому випадку, коли військова службова особа зобов'язана була вчинити дії, невиконання яких ставиться їй у вину, та мала реальну можливість виконати такі дії належним чином. Якщо військова службова особа перебувала у таких умовах, за яких не мала фактичної можливості належно виконати свої службові (посадові) обов'язки, то відповідальність за недбале ставлення до військової служби виключається. Для настання кримінальної відповідальності за ст. 425 КК також слід враховувати такі об'єктивні та суб'єктивні фактори, як зовнішні умови й обстановку, в якій доводилося виконувати обов'язки військовій службовій особі, дії вищестоящих командирів і начальників, а також дані, які характеризують особу винного, його кваліфікацію, професійну підготовку, тривалість перебування на посаді, яку обіймає, досвід та інші обставини кримінального провадження.

Бойова обстановка як кваліфікуюча ознака складу кримінального правопорушення, передбаченого ст. 425 КК, має місце у випадку, коли військові частини (підрозділи) і військовослужбовці Збройних Сил України та інших військових формувань, які були залучені до проведення АТО на території Донецької та Луганської областей, перебували в умовах безпосереднього зіткнення з противником (учасниками терористичних організацій «ДНР» і «ЛНР», їх воєнізованими і збройними формуваннями, які контролювалися та координувалися представниками влади Російської Федерації), перебували у стані наступального, оборонного та загальновійськового бою, а саме здійснювали погоджені і взаємопов'язані бої, удари, маневри, бойові і спеціальні дії з метою знешкодження (розгрому) противника, оволодіння важливими районами,

їх утримання, безпосередньо застосували військову зброю і техніку стосовно противника, а також військова зброя і техніка застосувалися противником

Детальніше з текстом постанови ВС від 21.05.2021 у справі № 185/12161/15-к (провадження № 51-6169км20) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/97077743>

РОЗДІЛ 2. ЗАСТОСУВАННЯ НОРМ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОЦЕСУАЛЬНОГО ПРАВА УКРАЇНИ

2.1. Засади кримінального провадження

2.1.1. Забезпечення права на захист

Право на захист обвинуваченого під час досудового слідства не порушено, якщо рішення про позбавлення адвоката, який захищав обвинуваченого, права на зайняття адвокатською діяльністю було визнано незаконним під час цього досудового слідства

Детальніше з текстом постанови ВС від 16.03.2021 у справі № 759/17836/17 (провадження № 51-3065км19) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/95708358>

Ефективність захисту не є тотожною досягненню бажаного для обвинуваченого результату судового розгляду, а полягає в наданні йому належних та достатніх можливостей із використанням власних процесуальних прав та кваліфікованої юридичної допомоги, яка в передбачених законом випадках є обов'язковою, захищатися від обвинувачення в передбачений законом спосіб. Подальша незгода обвинуваченого з раніше обраними та узгодженими з адвокатом позицією і тактикою захисту не свідчить про його неефективність

Детальніше з текстом постанови ВС від 06.04.2021 у справі № 520/2598/17 (провадження № 51-2399км20) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/96179812>

Допит свідка слідчим суддею в судовому засіданні в порядку, визначеному ст. 225 КПК, за відсутності захисника підозрюваних, участь якого не була обов'язковою (ст. 52 КПК), однак у присутності потерпілого та підозрюваних, які мали процесуальну можливість ставити йому запитання, не є порушенням права на захист

Детальніше з текстом постанови ВС від 13.01.2021 у справі № 539/379/18 (провадження № 51-5028км20) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/94194499>

2.1.2. Неприпустимість зловживання процесуальними правами

Використання особою в поданих до суду документах нецензурної лексики, образливих і лайливих слів, символів на адресу суду або інших учасників процесу свідчить про очевидну неповагу до їхньої честі та гідності, що може бути визнано судом зловживанням особою своїми процесуальними правами. Вказане може бути підставою для залишення такої скарги без розгляду

Детальніше з текстом постанови ВС від 24.03.2021 у справі № 937/1059/20 (провадження № 51-6001 км20) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/95946421>

Нецензурна лексика, образливі та лайливі слова чи символи, зокрема, для надання особистих характеристик учасникам справи, іншим учасникам судового процесу, їх представникам і суду (суддям) не можуть використовуватися ні в заявах по суті

справи, заявах із процесуальних питань, інших процесуальних документах, ні у виступах учасників судового процесу та їх представників. Наявність вказаної лексики суперечить основним засадам і завданням судочинства, є зловживанням процесуальними правами. Скарга або заява, яка містить нецензурну лексику, що свідчить про зловживання процесуальними правами, є неприйнятною та підлягає поверненню заявнику

Детальніше з текстом постанови ВС від 29.07.2021 у справі № 264/6844/20 (провадження № 51-572км21) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/98728757>

2.2. Суд, сторони та інші учасники кримінального провадження

2.2.1. Суд і підсудність

Рішення апеляційного суду, яким повернуто заяву захисника про перегляд вироку місцевого суду за нововиявленими обставинами, вважається таким, що ухвалено незаконним складом суду, якщо суддя, який входив до складу колегії суддів, визначеної для розгляду провадження за нововиявленими обставинами, вже брав участь у цьому кримінальному провадженні на досудовому розслідуванні під час розгляду апеляційної скарги захисника в інтересах засудженого на ухвалу місцевого суду щодо обрання останньому запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою

Детальніше з текстом постанови ВС від 19.10.2021 у справі № 127/18010/17 (провадження № 51-1624км19) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/100614138>

Апеляційна скарга, в якій зазначено апеляційний суд, який був ліквідований у встановленому законом порядку, подана до новоствореного апеляційного суду, що здійснює правосуддя на відповідній території, підлягає розгляду цим новоствореним апеляційним судом. Повернення апеляційним судом такої скарги заявнику на підставі п. 3 ч. 3 ст. 399 КПК є безпідставним та вказує на істотне порушення вимог кримінального процесуального закону

Детальніше з текстом постанови ВС від 02.11.2021 у справі № 761/13865/20 (провадження № 51-2827км21) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/100919040>

Окрема думка <https://reyestr.court.gov.ua/Review/101361185>

2.2.2. Сторона обвинувачення

Рішення про призначення прокурора (групи прокурорів) для здійснення процесуального керівництва у конкретному кримінальному провадженні повинно прийматися у формі постанови та відповідати вимогам ст. 110 КПК, тобто така постанова має міститись у матеріалах досудового розслідування та бути підписаною службовою особою, яка її прийняла.

Відсутність зазначеної постанови в матеріалах досудового розслідування або її непідписання керівником відповідного органу прокуратури обумовлює недопустимість доказів, зібраних під час досудового розслідування, як таких,

що зібрані під наглядом і процесуальним керівництвом прокурора (групи прокурорів), який не мав на те законних повноважень

Детальніше з текстом постанови ОП від 22.02.2021 у справі № 754/7061/15 (провадження № 51-4584км018) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/95139651>

Якщо Генеральним прокурором, керівником обласної прокуратури, їх першими заступниками та заступниками здійснення досудового розслідування кримінального правопорушення доручено іншому органу досудового розслідування без встановлення неефективності його здійснення органом досудового розслідування, визначеним ст. 216 КПК, має місце недотримання належної правової процедури застосування ч. 5 ст. 36 КПК та порушення вимог статей 214, 216 цього Кодексу. Наслідком недотримання цієї процедури як складового елементу принципу верховенства права є визнання доказів, одержаних у ході досудового розслідування, недопустимими на підставі ст. 86, п. 2 ч. 3 ст. 87 КПК як таких, що зібрані (отримані) неуповноваженими особами (органом) у конкретному кримінальному провадженні, з порушенням установленого законом порядку

Детальніше з текстом постанови ОП від 24.05.2021 у справі № 640/5023/19 (провадження № 51-291 км020) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/97286253>

Правом на подання апеляційної чи касаційної скарги зі сторони обвинувачення наділений прокурор, який брав участь у судовому провадженні, а також визначені процесуальним законом прокурори вищого рівня. Наявність повноваження цих прокурорів на ініціювання перегляду судових рішень убачається як зі змісту поданих скарг, так і з оскаржених судових рішень, копії яких мають бути долучені до скарги. Право на подання апеляційної чи касаційної скарги має прокурор, який був включений до групи прокурорів, однак не брав участі у судових засіданнях. Якщо прокурор, який оскаржує судові рішення, не брав участі у розгляді провадження в судах першої чи апеляційної інстанцій та не є прокурором вищого рівня, то він має додати до скарги документ, який підтверджує його повноваження на подання апеляційної чи касаційної скарги, а саме постанову керівника прокуратури про призначення прокурора

Детальніше з текстом постанови ВС від 23.11.2021 у справі № 522/8675/21 (провадження № 51-4077км21) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/101361102>

Визначення керівником органу досудового розслідування слідчого на підставі процесуального документа – доручення, а не постанови, не є істотним порушенням вимог кримінального процесуального закону

Детальніше з текстом постанови ВС від 25.08.2021 у справі № 663/267/19 (провадження № 51-3344км20) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/99277907>

Процесуальне рішення про призначення (визначення) групи слідчих, які здійснюватимуть досудове розслідування у конкретному кримінальному провадженні, визначення старшого цієї групи, який керуватиме діями інших слідчих,

повинно мати форму постанови. Таке процесуальне рішення необхідно долучати до матеріалів досудового розслідування для підтвердження наявності повноважень слідчих, які здійснюють досудове розслідування

Детальніше з текстом постанови ВС від 04.10.2021 у справі № 724/86/20 (провадження № 51-1353км21) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/100214751>

2.2.3. Сторона захисту

Для захисту прав особи, якій повідомлено про підозру у вчиненні особливо тяжкого злочину, одразу після вручення такого повідомлення залучається захисник (ч. 1 ст. 52 КПК). При цьому обов'язковою є участь захисника під час усіх слідчих дій, які проводяться за участю підозрюваного з метою запобігання порушенню права останнього на захист. Разом з тим КПК не вимагає обов'язкової участі захисника під час проведення слідчих дій, до участі в яких не залучається підозрюваний, оскільки проведення таких слідчих дій не порушує прав останнього.

З огляду на те, що такі слідчі дії, як пред'явлення речей до впізнання потерпілим, проводилися лише за участю потерпілих у присутності понятих і без участі підозрюваного, участь захисника в таких слідчих діях не є обов'язковою

Детальніше з текстом постанови ВС від 15.04.2021 у справі № 227/641/18 (провадження № 51-5051км20) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/96406913>

Участь захисника в момент затримання особи у порядку ст. 208 КПК не передбачена. Уповноважена особа зобов'язана роз'яснити затриманому його право мати захисника та негайно повідомити про це орган (установу), що уповноважений законом на надання безоплатної правової допомоги

Детальніше з текстом постанови ВС від 16.03.2021 у справі № 364/673/18 (провадження № 51-5840км20) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/95682205>

Невідкриття одним адвокатом адвокатського дос'є у кримінальному провадженні іншому адвокату за відсутності фактів щодо неналежного здійснення ним своїх обов'язків протягом досудового розслідування та в суді першої інстанції не свідчить про порушення права особи на захист

Детальніше з текстом постанови ВС від 23.03.2021 у справі № 741/1001/19 (провадження № 51-4767км20) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/95905247>

Особа (підозрюваний, обвинувачений) без встановлення будь-яких обмежень та умов, керуючись власним волевиявленням, має право відмовитися від захисника або замінити його в будь-який момент кримінального провадження в усній або письмовій формі. Особа, яка відмовляється від захисника, не зобов'язана обґрунтовувати чи доводити суду наявність обставин, які, на її думку, вказують на те, що захисник не здійснює належним чином захист та не виконує свої професійні обов'язки. Якщо обвинувачений відмовився від захисника, а суд залишив таке клопотання без задоволення, то це є порушенням права на захист, що вважається

істотним порушенням вимог кримінального процесуального закону та ставить під сумнів законність і обґрунтованість судового рішення

Детальніше з текстом постанови ВС від 09.09.2021 у справі № 639/645/19 (провадження № 51-2021км21) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/99556538>

Адвокат, від якого добровільно відмовився обвинувачений та повноваження якого було припинено до ухвалення вироку, не має права подавати апеляційну скаргу на таке рішення суду.

Якщо місцевий суд постановив ухвалу про прийняття відмови обвинуваченого від захисника без виходу до нарадчої кімнати, то ця ухвала може бути оскаржена до апеляційного суду одночасно з оскарженням вироку суду стосовно обвинуваченого за умови, що апеляційна скарга подана уповноваженою особою

Детальніше з текстом постанови ВС від 05.10.2021 у справі № 379/36/21 (провадження № 51-3750км21) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/100214752>

Участь адвоката, який був призначений засудженому за дорученням регіонального центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги, строк дії якого закінчився, якщо цей адвокат у подальшому брав участь в усіх процесуальних діях у цьому кримінальному провадженні, проти чого обвинувачений не заперечував та не висловлював зауважень щодо неналежного захисту і порушення його права на захист, не погіршує становища обвинуваченого та не порушує його право на захист

Детальніше з текстом постанови ВС від 01.11.2021 у справі № 750/5822/18 (провадження № 51-3716км21) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/100919138>

Особа не має права брати участь у кримінальному провадженні як захисник, якщо вона, зокрема, є близьким родичем або членом сім'ї потерпілого. За наявності зазначеної обставини, захисник зобов'язаний заявити самовідвід. Клопотання про відвід захисника у вказаному випадку можуть подати учасники кримінального провадження. Таке клопотання суд вирішує в судовому засіданні з винесенням мотивованої ухвали

Детальніше з текстом постанови ВС від 16.09.2021 у справі № 672/714/19 (провадження № 51-556км21) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/99786436>

2.2.4. Потерпілий і його представник

Якщо потерпілий не подавав до правоохоронних органів заяву про кримінальне правопорушення як окремий процесуальний документ, однак до початку чи під час досудового розслідування та/або судового провадження однозначно висловив свою позицію про притягнення винуватого до кримінальної відповідальності, то відповідна позиція, зафіксована у процесуальних документах, є підставою для кримінального переслідування особи за кримінальне правопорушення приватного обвинувачення.

КПК не покладає на потерпілого обов'язку визначати правильність кваліфікації неправомірних дій, вчинених щодо нього, що зобов'язаний робити орган досудового розслідування та сторона обвинувачення. Слідчий, встановивши обставини, які вказували на вчинення стосовно потерпілого дій, які підлягають кваліфікації за ч. 2 ст. 125 КК, а не за ч. 1 цієї статті, за якою було розпочато кримінальне провадження, обґрунтовано змінив кваліфікацію в цьому кримінальному провадженні та не приймав від потерпілого ще одну заяву щодо тих же обставин кримінального правопорушення, за якими здійснювалося досудове розслідування в цьому кримінальному провадженні

Детальніше з текстом постанови ВС від 03.11.2021 у справі № 621/2519/19 (провадження № 51-3126км21) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/100885128>

2.2.5. Інші учасники кримінального провадження

Право учасників судового провадження користуватися послугами перекладача реалізується шляхом подання відповідних заяв чи клопотань до суду. Суд не зобов'язаний залучати до судового розгляду перекладача за відсутності таких клопотань чи заяв

Детальніше з текстом постанови ВС від 19.10.2021 у справі № 570/328/17 (провадження № 51-3447км19) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/100457469>

За відсутності заяв підозрюваного та його захисника про те, що процесуальні документи є незрозумілими підозрюваному у зв'язку з відсутністю їх перекладу його рідною мовою, немає підстав стверджувати про порушення його права на захист через неякісний переклад цих процесуальних документів, якщо усі слідчі і процесуальні дії у кримінальному провадженні з підозрюваним проводилися за участю перекладача

Детальніше з текстом постанови ВС від 12.07.2021 у справі № 759/4149/17 (провадження № 51-5290км20) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/98368360>

КПК не містить вимоги, що компетентність перекладача у кримінальному провадженні повинна бути підтверджена дипломом про наявність спеціальної освіти (статті 77, 79 КПК). Достатній рівень володіння перекладачем мовою, з якої здійснюється переклад та якою володіє обвинувачений, може бути підтверджений атестатом про середню освіту, отриману у тій державі, громадянином якої є обвинувачений, та дипломом про отримання вищої освіти в Україні

Детальніше з текстом постанови ВС від 04.03.2021 у справі № 732/415/19 (провадження № 51-5669км20) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/95382778>

З огляду на те, що обвинувачений, який надавав допомогу Російській Федерації у проведенні підривної діяльності проти України, народився і проживав на території України, перебував на посаді судді та здійснював правосуддя державною мовою – українською, що виключає сумніви у вільному володінні нею, переклад підозри, обвинувального акта і рішень попередніх інстанцій російською мовою

не вимагається, а примусове набуття громадянства Російської Федерації жодним чином не може свідчити про необхідність залучення перекладача для перекладу процесуальних документів російською мовою

Детальніше з текстом постанови ВС від 27.10.2021 у справі № 759/7443/17 (провадження № 51-1578км20) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/100734866>

2.2.6. Відводи

Повторна участь судді у кримінальному провадженні неприпустима (ст. 76 КПК). Повторною участю судді у кримінальному провадженні не вважається розгляд апеляційної скарги на ухвалу місцевого суду про повернення обвинувального акта прокурора та постановлення вироку апеляційного суду за результатами розгляду цього кримінального провадження однією і тією ж колегією суддів апеляційного суду з огляду на те, що розгляд апеляційної скарги прокурора на ухвалу про повернення обвинувального акта здійснювався не під час досудового розслідування, а при перегляді вказаного рішення місцевого суду не проводиться розгляд кримінального провадження по суті

Детальніше з текстом постанови ВС від 10.08.2021 у справі № 137/807/20 (провадження № 51-1576км21) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/98947806>

2.3. Докази і доказування

2.3.1. Поняття доказів, належність та допустимість при визнанні відомостей доказами

Переклад процесуального документа без повідомлення перекладача про кримінальну відповідальність за завідомо неправильний переклад (ст. 128 КПК 1960 року) не тягне визнання такого документа та доказів, отриманих за результатами його виконання, недопустимими доказами, якщо сторони не порушували питання про правильність перекладу, всі завдання, поставлені у процесуальному документі, виконано повністю, а в подальшому переклад у кримінальному провадженні здійснювався іншим перекладачем, якому було роз'яснено його права та обов'язки

Детальніше з текстом постанови ВС від 25.03.2021 у справі № 761/19733/13-к (провадження № 51-5152км20) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/95905255>

Неналежне ведення слідчим Єдиного реєстру досудових розслідувань у конкретному кримінальному провадженні, зокрема невнесення у реєстр відомостей про всі проведені слідчі дії, не впливає на визначення належності і допустимості доказів у цьому кримінальному провадженні, зібраних органом досудового розслідування, за наявності у провадженні процесуальних документів, які підтверджують законність вчинення процесуальних дій

Детальніше з текстом постанови ВС від 30.11.2021 у справі № 644/7203/19 (провадження № 51-1444км21) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/101634648>

Суд, встановивши порушення вимог КПК під час одержання окремих доказів, відповідно до ст. 89 цього Кодексу повинен вирішити питання щодо допустимості/недопустимості цих доказів та свої висновки щодо їх оцінки викласти у вирок у точних і категоричних судженнях. Невиконання судом зазначених дій, ставить під сумнів законність його рішення. Вжиття інших заходів реагування щодо фактів таких порушень нормами чинного КПК не передбачено

Детальніше з текстом постанови ВС від 25.03.2021 у справі № 344/11557/16-к (провадження № 51-814км20) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/95946573>

Отримання доказів шляхом надання дозволу на проведення позапланової перевірки слідчими, прокурорами та слідчими суддями у КПК не передбачено. Результати таких перевірок, призначених у межах розслідування кримінального провадження на підставі ухвали слідчого судді, є недопустимими доказами і відповідно до ч. 2 ст. 86 КПК не повинні бути використані під час ухвалення судових рішень у межах кримінального провадження

Детальніше з текстом постанови ВС від 16.11.2021 у справі № 234/8805/18 (провадження № 51-2318км21) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/101282920>

Дані про осіб у процесуальних документах, складених слідчим або прокурором у кримінальному провадженні, не можуть бути підставою для визнання вироку таким, що стосується прав, свобод та інтересів інших осіб. Ці процесуальні документи, на відміну від вироку суду, містять твердження сторони обвинувачення про вчинення певною особою діяння, передбаченого законом України про кримінальну відповідальність (п. 13 ч. 1 ст. 3 КПК), з викладенням обставин, які підлягають доказуванню у кримінальному провадженні відповідно до вимог статей 91, 92, 277, 291 КПК

Детальніше з текстом постанови ВС від 09.12.2021 у справі № 463/5099/19 (провадження № 51-4411км21) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/101873603>

2.3.2. Показання

Суд може визнати допустимим доказом показання з чужих слів незалежно від можливості допитати малолітню особу, стосовно якої вчинялися розпусні дії, оскільки безпосередній допит такої особи може негативно вплинути на її психологічний стан

Детальніше з текстом постанови ВС від 16.03.2021 у справі № 236/1583/19 (провадження № 51-6260км20) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/95616617>

2.3.3. Речові докази і документи

Добровільне надання свідком стороні обвинувачення диска з відеозаписом дорожньо-транспортної пригоди, що було підтверджено ним у судовому провадженні, а не отримання його на підставі тимчасового доступу до речей і документів, не є підставою для визнання такого доказу недопустимим. Диск як матеріальний

носій є способом збереження інформації з електронного документа і вважається його оригіналом, а тому є належним та допустимим доказом у кримінальному провадженні

Детальніше з текстом постанови ВС від 31.03.2021 у справі № 333/1539/16-к (провадження № 51-5646км20) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/96071606>

2.3.4. Висновок експерта

Рішення суду першої інстанції про призначення додаткової експертизи є безпідставним, оскільки висновки попередніх експертиз, наявні у матеріалах кримінального провадження, не суперечать один одному, а тому в суду не було достатніх підстав уважати їх необґрунтованими, неповними чи неправильними. Висновок експертизи є неналежним та недопустимим доказом, якщо на момент її проведення до експерта було застосовано дисциплінарне стягнення у вигляді позбавлення кваліфікації з анулюванням свідоцтва

Детальніше з текстом постанови ВС від 02.02.2021 у справі № 721/265/17 (провадження № 51-568км19) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/94738004>

Залучення експертом іншого спеціаліста для консультації з питань, що поставлені перед експертом для дослідження, без процесуального рішення слідчого не є істотним порушенням вимог кримінального процесуального закону в аспекті ст. 412 КПК і автоматично не зумовлює визнання висновку експерта недопустимим доказом

Детальніше з текстом постанови ВС від 18.05.2021 у справі № 278/2038/17 (провадження № 51-1709км19) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/97220615>

Аналогічна правова позиція: постанова ВС від 11.05.2021 у справі № 711/2233/18 (провадження № 51-6766км18), з якою можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/97005616>

Висновок судового експерта, в якому зазначається лише можлива вартість предмета експертизи у відповідний період часу, вказує виключно на припущення про розмір нібито завданої майнової шкоди державі та не може визнаватися належним доказом у кримінальному провадженні за ст. 367 КК.

Неодноразове ініціювання органом досудового розслідування проведення додаткових судових експертиз, на розгляд яких ставилося питання про вартість предмета, що досліджувався під час проведення первинної експертизи, та розмір збитків, заподіяних державному бюджету, може свідчити про наявність у сторони обвинувачення сумнівів з приводу дійсного підтвердження таких збитків

Детальніше з текстом постанови ВС від 17.08.2021 у справі № 484/1376/18 (провадження № 51-3490км21) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/99123656>

Бухгалтерська довідка підприємства, якому належить викрадене майно, в якій не вказано точної вартості такого майна, є неналежним та недопустимим доказом. Потерпіла сторона не може самостійно проводити слідчі (розшукові) дії, однак вправі

ініціювати їх проведення органом досудового розслідування. Якщо в основу висновку експертизи було покладено акт зважування арматури, а також визначення її характеристик (довжини, діаметру), що здійснювалося комісією підприємства, на балансі якого перебувало викрадене майно, то такий висновок є неналежним та недопустимим доказом

Детальніше з текстом постанови ВС від 05.10.2021 у справі № 173/1413/19 (провадження № 51-3805км21) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/100292928>

2.3.5. Фіксування кримінального провадження. Процесуальні рішення

Використання факсимільного відтворення підпису для посвідчення процесуальних документів не передбачено чинним КПК. Якщо на дорученні про проведення досудового розслідування у кримінальному провадженні, внесеному до ЄРДР від імені начальника слідчого відділу, використовується факсимільне відтворення підпису, то це є порушенням (неістотним) процесуальної форми, що не зумовлює порушення прав і законних інтересів учасників кримінального провадження та не має наслідком визнання отриманих доказів недопустимими

Детальніше з текстом постанови ВС від 17.02.2021 у справі № 712/11592/18 (провадження № 51-4347км20) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/95042534>

2.3.6. Збирання доказів

Збирання та подання доказів у кримінальному провадженні є різними способами одержання доказової інформації з огляду на їх відмінну правову природу, а саме збирання доказів відбувається через інститут слідчих дій, а подання доказів здійснюється особою добровільно шляхом передачі слідчому, прокурору предметів або документів, які, на її думку, мають значення для кримінального провадження. Під час отримання предметів та документів, представлених особою для залучення їх до справи як докази, орган дізнання, слідчий або суд повинні допитати цю особу з метою з'ясування джерела та обставин їх отримання, потім здійснити огляд цих предметів або документів і процесуально зафіксувати їх отримання

Детальніше з текстом постанови ВС від 19.05.2021 у справі № 204/4521/18 (провадження № 51-5165км20) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/97134877>

Відеозйомка, здійснена потерпілим відкрито, неприховано у громадському місці (на вулиці біля паркану будинку), проти якої ні засуджена особа, ні свідки та інші учасники, зафіксовані на ній, не заперечували, якщо метою цієї зйомки було фіксування можливих неправомірних дій щодо потерпілого, вказує на ситуативність самої події, а тому виключає необхідність надання засудженою особою дозволу на проведення цієї відеозйомки

Детальніше з текстом постанови ВС від 01.12.2021 у справі № 562/744/17 (провадження № 51-7975км18) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/101673787>

Докази, отримані в результаті оперативної закупки, проведеної під час дії КПК 1960 року в межах оперативно-розшукової справи, що була заведена для перевірки заяви про вчинення злочину, повинні оцінюватися судом за правилами, визначеними цим Кодексом. Проведення оперативної закупки до порушення кримінальної справи не суперечить вимогам, передбаченим ч. 5 ст. 97 КПК 1960 року, та не свідчить про недопустимість даних, отриманих за результатами її проведення, як доказів. Відсутність на матеріалах оперативної закупки грифа секретності не може свідчити про незаконність її проведення

Детальніше з текстом постанови ВС від 15.12.2021 у справі № 199/13473/13-к (провадження № 51-2062км21) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/102010669>

2.3.7. Значення рішень інших судів у питаннях допустимості доказів

Рішення суду в цивільній, господарській чи адміністративній юрисдикціях не є доказом відповідно до положень кримінального процесуального законодавства і не має безпосереднього впливу на доказову базу у кримінальному провадженні, яке розглядається судом, оскільки завдання кримінального судочинства є відмінним від тих завдань, які вирішують національні суди у вказаних юрисдикціях. Здійснюючи кримінальне судочинство, суди не вирішують спору, а розглядають пред'явлене особі обвинувачення і за допомогою доказів встановлюють, чи винна конкретна особа у його вчиненні. Усі докази винуватості або невинуватості особи підлягають дослідженню в змагальному кримінальному процесі

Детальніше з текстом постанови ВС від 13.04.2021 у справі № 554/10204/15-к (провадження № 51-492км21) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/96377284>

2.3.8. Доказування наявності стану сп'яніння особи під час вчинення кримінального правопорушення

Дані про стан сп'яніння підозрюваного у момент вчинення кримінального правопорушення, передбаченого ст. 286 КК, не належать до лікарської таємниці, тому отримання зразків для проведення судово-медичної експертизи здійснюється за запитом слідчого, а не на підставі ухвали слідчого судді про тимчасовий доступ до речей і документів

Детальніше з текстом постанови ВС від 16.02.2021 у справі № 607/17230/19 (провадження № 51-2940км20) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/95067269>

Перебування обвинуваченого у стані алкогольного сп'яніння під час вчинення злочину, передбаченого ст. 286 КК, має бути встановлено шляхом дослідження і оцінки всієї сукупності доказів, які є у кримінальному провадженні, зокрема, й на підставі показань свідків. Визнання недопустимими окремих доказів (наприклад, висновку експерта) не є процесуальною перешкодою для того, щоб вважати вчинення кримінального правопорушення,

передбаченого ст. 286 КК, у стані алкогольного сп'яніння обставиною, що обтяжує покарання

Детальніше з текстом постанови ВС від 01.12.2021 у справі № 672/1402/17 (провадження № 51-3315км21) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/101673863>

2.4. Процесуальні витрати

Примирення винного з потерпілим (ст. 46 КК) є нереабілітуючою підставою, яка дозволяє суду в більш спрощеній формі завершити кримінальне провадження. У разі згоди особи на завершення кримінального провадження у зазначеній формі, без використання прав на доведення своєї невинуватості у вчиненні інкримінованого кримінального правопорушення, всі процесуальні витрати, понесені органом досудового розслідування та пов'язані з розслідуванням кримінального провадження, повинна відшкодувати саме вона

Детальніше з текстом постанови ВС від 29.09.2021 у справі № 342/1560/20 (провадження № 51-2331км21) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/100109239>

Якщо потерпілий у справі приватного обвинувачення відмовився від обвинувачення, а суд закрити кримінальне провадження, що призвело до втрати особою статусу обвинуваченого, то всі процесуальні витрати, понесені органом досудового розслідування та пов'язані з розслідуванням кримінального провадження, покладаються на державу

Детальніше з текстом постанови ВС від 09.11.2021 у справі № 149/83/21 (провадження № 51-4371 км21) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/101029203>

2.5. Відшкодування (компенсація) шкоди у кримінальному провадженні, цивільний позов, виплата винагороди викривачу

Ураховуючи положення ст. 1194 ЦК, розмір моральної шкоди, який стягується судом із засудженого у разі задоволення цивільного позову, може становити різницю між сумою, що сплачується страховою компанією, до якої звернулися потерпілі, та загальним розміром оціненої ними матеріальної і моральної шкоди

Детальніше з текстом постанови ВС від 16.02.2021 у справі № 607/17230/19 (провадження № 51-2940км20) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/95067269>

Задовольняючи цивільний позов у кримінальному провадженні за ст. 286 «Порушення правил безпеки дорожнього руху» КК, суди повинні враховувати вимоги ст. 1197 ЦК та визначати розмір моральної шкоди, що підлягає стягненню з обвинуваченого на користь потерпілого, з урахуванням того, чи порушив потерпілий внаслідок грубої необережності чинні на транспорті правила. Якщо таке порушення мало місце, то розмір відшкодування моральної шкоди, що був заявлений у цивільному позові потерпілим, підлягає зменшенню

Детальніше з текстом постанови ВС від 02.06.2021 у справі № 175/4256/18 (провадження № 51-1171км21) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/97495662>

Кошти, витрачені потерпілим на благодійність, не можуть бути стягнуті в межах задоволення цивільного позову у кримінальному провадженні, оскільки вказані витрати потерпілого не пов'язані з майновою шкодою, завданою кримінальним правопорушенням.

Факт купівлі нової речі замість тієї, що була пошкоджена у результаті вчинення кримінального правопорушення, не доводить актуальної ринкової вартості пошкодженої речі на момент вчинення відповідного правопорушення, а тому за відсутності в матеріалах кримінального провадження відомостей, на підставі яких можна встановити вартість пошкодженої речі, суд обґрунтовано відмовив у стягненні її вартості під час задоволення цивільного позову

Детальніше з текстом постанови ВС від 08.06.2021 у справі № 127/30388/19 (провадження № 51-6307км20) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/97628521>

Страхова компанія в Україні, кореспондент іноземної страхової компанії, яка застрахувала цивільну відповідальність засудженого, власника транспортного засобу, за договором міжнародного страхування «Зелена карта», є належним цивільним відповідачем у кримінальному провадженні за ст. 286 КК, якщо під час судового розгляду у судах першої та апеляційної інстанцій, у відзивах та додаткових поясненнях, що надавалися до суду цивільним відповідачем, страхова компанія в Україні не заперечувала того, що є належним відповідачем за позовом потерпілого у цьому кримінальному провадженні

Детальніше з текстом постанови ВС від 13.04.2021 у справі № 199/4877/19 (провадження № 51-37км21) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/96282057>

У разі звільнення особи від кримінальної відповідальності на підставі ст. 49 КК та закриття кримінального провадження цивільний позов у кримінальному провадженні не підлягає вирішенню по суті та може бути розглянутий у порядку цивільного судочинства.

Цивільний позивач у кримінальному провадженні звільняється від сплати судового збору за подання позовів про відшкодування будь-якої шкоди, завданої в результаті вчинення кримінального правопорушення

Детальніше з текстом постанови ВС від 16.08.2021 у справі № 644/7193/17 (провадження № 51-2271км21) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/99123678>

Аналогічна правова позиція: постанова ВС від 10.07.2021 у справі № 161/694/20 (провадження № 51-811км21), з текстом якої можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/99009862>

Якщо у результаті порушення Правил дорожнього руху неповнолітнім, який керував транспортним засобом, що був йому переданий власником цього транспортного засобу із порушенням публічно-правових норм (особі, яка не мала посвідчення водія на право керування транспортним засобом відповідної категорії), було заподіяно матеріальну та моральну шкоду потерпілому, а цивільно-правова відповідальність

власника транспортного засобу застрахована відповідно до чинного законодавства України, вказана подія є страховою та зумовлює обов'язок відшкодування потерпілому шкоди, заподіяної його здоров'ю та майну, у межах вирішення цивільного позову у кримінальному провадженні

Детальніше з текстом постанови ВС від 11.11.2021 у справі № 185/5823/20 (провадження № 51-2086км21) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/101309428>

У межах кримінального провадження за ст. 286 КК факт, обставини дорожньо-транспортної пригоди, особа, винна у її настанні, характер і розмір завданої шкоди встановлюються судом як обставини, що мають істотне значення для кримінальної справи і належать до предмета доказування. У цьому разі незвернення потерпілого безпосередньо до страховика жодним чином не перешкоджає з'ясуванню обставин, з якими законодавець пов'язує підстави для виплати відшкодування. Якщо особа подала позовну заяву до суду про стягнення зі страховика шкоди, завданої внаслідок вчинення злочину, передбаченого ст. 286 КК, то вона здійснила відповідне волевиявлення, обравши на власний розсуд один з альтернативно можливих способів захисту свого порушеного права

Детальніше з текстом постанови ВС від 17.11.2021 у справі № 333/384/20 (провадження № 51-3144км21) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/101302976>

Страхове відшкодування за шкоду, заподіяну смертю потерпілої особи внаслідок дорожньо-транспортної пригоди, підлягає стягненню з МТСБУ окремо на користь кожної малолітньої дитини потерпілої особи, які перебували на її утриманні на день настання страхового випадку.

Отримання пенсії малолітнім потерпілим у зв'язку з призначенням йому групи інвалідності та перебування іншого малолітнього потерпілого на утриманні за рахунок держави не впливає на факт одержання належної частини страхового відшкодування за шкоду, заподіяну смертю годувальника внаслідок дорожньо-транспортної пригоди

Детальніше з текстом постанови ВС від 09.12.2021 у справі № 455/1255/20 (провадження № 51-3706км21) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/101913233>

2.6. Заходи забезпечення кримінального провадження і підстави їх застосування

Повторне звернення слідчого або прокурора із клопотанням про дозвіл на затримання особи не є тотожним зверненню прокурора із клопотанням про повторне затримання особи, оскільки у другому випадку таке клопотання може бути розглянуто слідчим суддею лише у разі, коли особа раніше вже затримувалась в одному і тому ж кримінальному провадженні, але стосовно неї не було обрано запобіжного заходу чи термін його дії закінчився, і під час досудового розслідування виникли нові обставини, які зумовлюють необхідність повторного затримання цієї особи

Детальніше з текстом постанови ВС від 09.09.2021 у справі № 761/26239/20 (провадження № 51-6151км20) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/99612955>

2.7. Досудове розслідування

2.7.1. Загальні положення досудового розслідування

Підставою початку досудового розслідування є не будь-які прийняті та зареєстровані заяви, повідомлення, а лише ті з них, в яких містяться достатні дані, що можуть свідчити про вчинення кримінального правопорушення, за наслідками чого слідчий, прокурор приймає рішення про початок досудового розслідування шляхом внесення відповідних відомостей до ЄРДР.

Анонімна заява не реєструється як підстава для відкриття кримінального провадження, а лише є підставою для перевірки викладеної в ній інформації, після чого відомості до ЄРДР може бути внесено за рапортом працівника поліції, який встановив наявність ознак кримінального правопорушення згідно з інформацією, що міститься у заяві чи повідомленні

Детальніше з текстом постанови ВС від 30.09.2021 у справі № 556/450/18 (провадження № 51-4229км20) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/100109396>

Внесення в ЄРДР первісних відомостей про факт збуту наркотичних засобів працівником правоохоронного органу без зазначення його персональних даних, з наступним уточненням у ЄРДР цих відомостей із вказівкою на конкретних осіб, які вчинили кримінальне правопорушення, та внесення відомостей в ЄРДР про окремі епізоди злочину з незначним розривом у часі, не є порушенням вимог кримінального процесуального законодавства України

Детальніше з текстом постанови ВС від 26.10.2021 у справі № 263/6791/17 (провадження № 51-1102км21) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/100778831>

Службова особа може самостійно надати органу досудового розслідування, суду матеріали справи про адміністративне правопорушення, вчинене обвинуваченим, якщо при розгляді справи про адміністративне правопорушення дійде висновку, що в діянні особи є ознаки складу кримінального правопорушення, без обов'язкового постановлення ухвали слідчого судді про тимчасовий доступ до речей та документів

Детальніше з текстом постанови ВС від 02.09.2021 у справі № 653/1252/18 (провадження № 51-1795км21) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/99459494>

Помилка у назві органу досудового розслідування, допущена прокурором у постанові про визначення підслідності, з урахуванням матеріалів кримінального провадження, є очевидною опіскою та не впливає на законність цього рішення

Детальніше з текстом постанови ВС від 02.09.2021 у справі № 722/910/19 (провадження № 51-1936км21) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/99426259>

Факт виділення з кримінального провадження в окреме провадження матеріалів щодо частини кримінальних правопорушень, які отримали самостійну кримінально-правову кваліфікацію, і повідомлення про підозру у їх вчиненні не впливає на обчислення процесуального строку досудового розслідування за фактом вчинення того кримінального правопорушення, в якому повідомлення про підозру не здійснювалося

Детальніше з текстом постанови ВС від 14.09.2021 у справі № 264/7347/20 (провадження № 51-2122км21) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/99648359>

У строк досудового розслідування не включається весь період часу з моменту направлення (якщо відповідне повідомлення здійснюється засобами поштового зв'язку) або безпосереднього вручення повідомлення стороні захисту про завершення досудового розслідування, до моменту закінчення ознайомлення сторони захисту з матеріалами досудового розслідування. Факт завершення досудового розслідування, а також факт повідомлення цієї інформації стороні захисту має бути належно підтверджений

Детальніше з текстом постанови ВС від 28.09.2021 у справі № 758/12538/20 (провадження № 51-3811км21) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/100063308>

2.7.2. Підслідність

Зміна прокурором підслідності у кримінальному провадженні може мати місце лише у випадку, коли орган, визначений у ст. 216 КПК, фактично здійснював досудове розслідування, однак воно визнано неефективним. Якщо з моменту внесення відомостей про кримінальне правопорушення до ЄРДР досудове розслідування у цьому провадженні здійснювалося неуповноваженим на те органом, а уповноважений орган будь-яке досудове розслідування, яке б можна було визнати неефективним, не здійснював, то постанова прокурора про визначення підслідності є немотивованою, а всі докази, здобуті у ході досудового розслідування, - недопустимими

Детальніше з текстом постанови ВС від 28.10.2021 у справі № 725/5014/18 (провадження № 51-3231км21) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/100734909>

Територіальний сервісний центр Міністерства внутрішніх справ України, виходячи з порядку його створення та спрямованості діяльності, не належить до правоохоронного органу, а начальник сервісного центру, з огляду також на порядок призначення, відсутність військового звання та нездійснення правоохоронної функції, зокрема, у вигляді права на складання протоколів про адміністративні правопорушення, не є працівником правоохоронного органу. Здійснення досудового розслідування слідчими військової прокуратури під час дії перехідного періоду, визначеного КПК, у кримінальних провадженнях, що підслідні Національній поліції, а не Державному бюро розслідувань, є порушенням правил підслідності, а тому докази, зібрані у такому кримінальному провадженні, є недопустимими.

Якщо з клопотанням про проведення негласних (слідчих) розшукових дій прокурор звернувся до слідчого судді апеляційного суду поза межами територіальної юрисдикції органу досудового розслідування, мотивуючи це тим, що їх проведення має здійснюватися у приміщенні правоохоронного органу та з метою недопущення розголошення відомостей про їх проведення, що не відповідає дійсності, а суддя такий дозвіл надав, то всі докази, отримані внаслідок таких негласних слідчих (розшукових) дій, є недопустимими

Детальніше з текстом постанови ВС від 25.10.2021 у справі № 159/1383/17 (провадження № 51-2227км20) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/100579483>

Матеріали кримінального провадження, які на день набрання чинності Законом України «Про Державне бюро розслідувань» перебувають в іншому органі досудового розслідування на стадії досудового розслідування, але відповідно до цього Закону підслідні Державного бюро розслідувань, у тримісячний строк після початку здійснення цим правоохоронним органом функції досудового розслідування мають бути передані до відповідного підрозділу (органу) Державного бюро розслідувань для продовження провадження. Невиконання іншим органом досудового розслідування цих положень є істотним порушенням вимог кримінального процесуального закону при продовженні досудового розслідування

Детальніше з текстом постанови ВС від 20.10.2021 у справі № 725/2498/19 (провадження № 51-2760км21) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/100544978>

2.7.3. Слідчі (розшукові) дії

Радіотехнічна розвідка полягає в установленні постачальниками послуг рухомого зв'язку технічного обладнання, яким охоплюється певна територія або місце. У зв'язку з цим вона не є різновидом втручання в приватне спілкування, а тому проводиться без ухвали слідчого судді

Детальніше з текстом постанови ВС від 16.03.2021 у справі № 364/673/18 (провадження № 51-5840км20) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/95682205>

2.7.4. Пред'явлення особи для впізнання

Перед пред'явленням для впізнання слідчому заборонено попередньо показувати особі, яка впізнає, особу, яка повинна бути пред'явлена для впізнання, та надавати інші відомості про прикмети цієї особи, а також проводити повторне пред'явлення особи для впізнання тій самій особі, яка впізнає, та за тими самими ознаками. Недотримання цих правил має наслідком визнання протоколу пред'явлення особи для впізнання недопустимим доказом

Детальніше з текстом постанови ВС від 02.02.2021 у справі № 366/1365/17 (провадження № 51-5752км19) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/94738005>

2.7.5. Обшук

Виконання ухвали слідчого судді про дозвіл на обшук житла чи іншого володіння особи покладається особисто на слідчого чи прокурора і не може бути доручене відповідним оперативним підрозділам

Детальніше з текстом постанови ОП від 06.12.2021 у справі № 663/820/15-к (провадження № 51-2075км20) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/101829915>

Окрема думка: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/101829965>

Основною метою обшуку як слідчої дії є відшукання певних предметів чи відомостей, встановлення місцезнаходження розшукуваних осіб. При цьому обшук у будь-якому випадку пов'язаний із проникненням до житла чи іншого володіння особи. Огляду як слідчій дії також властиві певні ознаки, притаманні обшуку, зокрема, він спрямований на виявлення та фіксацію певних відомостей про кримінальне правопорушення. Однак огляд не завжди пов'язаний із проникненням до житла чи іншого володіння особи, а тому не завжди призводить до втручання у право на недоторканість житла чи іншого володіння особи

Детальніше з текстом постанови ВС від 26.05.2021 у справі № 761/12614/20 (провадження № 51-1154км21) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/97286175>

Службовий кабінет відповідно до практики Європейського суду з прав людини належить до іншого володіння особи, а тому обшук у ньому проводиться виключно за наявності ухвали слідчого судді

Детальніше з текстом постанови ВС від 24.02.2021 у справі № 761/27114/14-к (провадження № 51-2905км20) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/95241997>

2.7.6. Огляд

Огляд місця події на території виправної колонії, яка є режимним об'єктом з обмеженим доступом, не потребує обов'язкової участі понятих. Для проведення огляду місця події у такому випадку можуть бути залучені співробітники виправної колонії. Посвідчення ними своїми підписами протоколу огляду місця події не свідчить про необ'єктивність результатів проведення зазначеної слідчої дії та не ставить під сумнів допустимість як доказу вказаного протоколу

Детальніше з текстом постанови ВС від 18.03.2021 у справі № 675/1148/18 (провадження № 51-6075км20) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/95708411>

Місце виявлення трупа завжди вважається місцем події незалежно від того, де настала смерть певної людини. Огляд місця події (житла) як невідкладна слідча дія може мати місце як на підставі судового рішення, так і за добровільною згодою особи, яка ним володіє. Враховуючи обставини виклику працівників поліції, відсутність письмової згоди особи, яка була співмешканкою померлого потерпілого,

труп якого було виявлено у житлі, на огляд такого житла, не ставить під сумнів добровільність такої згоди

Детальніше з текстом постанови ВС від 14.09.2021 у справі № 760/22934/19 (провадження № 51-3474км21) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/99786404>

Превентивний поліцейський захід у вигляді поверхневої перевірки є способом виявлення заборонених речей, під час якого особа повинна самостійно показати поліцейському вміст особистих речей. У випадку виявлення під час вказаного заходу в особи заборонених речей їх не можна вважати такими, що вилучені не у спосіб, передбачений КПК

Відсутність у протоколі огляду місця події у графі з підписами понятих розшифрування їх прізвищ не є істотним порушенням вимог КПК, якщо їх було допитано у суді як свідків

Детальніше з текстом постанови ВС від 22.11.2021 у справі № 711/9435/19 (провадження № 51-3189км21) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/101361107>

Протокол огляду місця події і відповідний запис слідчої дії не відображають первинного затримання обвинуваченого та безпосереднього виявлення у нього наркотичного засобу, а тому є недопустимими доказами.

Заява затриманої особи про добровільну видачу наркотичного засобу є недопустимим доказом, якщо така особа під час її складання була неосудною

Детальніше з текстом постанови ВС від 23.03.2021 у справі № 939/700/20 (провадження № 51-344км21) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/95781090>

Протоколи огляду офіційних інтернет сайтів органів державної влади Російської Федерації (зокрема, сайтів Президента Російської Федерації, Верховного Суду Російської Федерації), а також інтернет сайтів «судових органів Республіки Крим», які підтверджують факт надання громадянином України допомоги Російській Федерації у проведенні підривної діяльності проти України на шкоду суверенітету та територіальній цілісності, є належними і допустимими доказами

Детальніше з текстом постанови ВС від 27.10.2021 у справі № 759/7443/17 (провадження № 51-1578км20) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/100734866>

2.7.7. Слідчий експеримент

Згідно з ч. 1 ст. 240 КПК метою слідчого експерименту є перевірка й уточнення відомостей, які мають значення для встановлення обставин кримінального правопорушення. Вказане вимагає, щоб слідчий експеримент здійснювався в умовах, максимально наближених до тих, що існували на момент події (зокрема, час доби). Водночас відтворення під час слідчого експерименту всіх умов, які існували на час події, не вимагається

Детальніше з текстом постанови ВС від 28.10.2021 у справі № 641/2251/17 (провадження № 51-458км21) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/100817277#>

Слідчий експеримент у кримінальному провадженні за ст. 286 КК може бути проведений із залученням статиста, який є факультативним учасником цієї слідчої дії, заміняє певного учасника кримінального правопорушення та виконує за вказівкою слідчого конкретні дії. Підбір статиста здійснює особа, яка проводить відповідну слідчу дію. КПК не містить вимог до особи статиста, зокрема до його одягу, та не передбачає, щоб статист повністю відповідав учаснику кримінального правопорушення, роль якого він виконує під час слідчого експерименту. Обов'язку вносити дані про особу статиста у процесуальні документи КПК не передбачає

Детальніше з текстом постанови ВС від 29.11.2021 у справі № 466/7895/19 (провадження № 51-4323ск21) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/101584506>

2.7.8. Підстави проведення експертизи

У разі обвинувачення особи у вчиненні розбою (ст. 187 КК), який вважається закінченим з моменту нападу, призначення експертизи для визначення розміру завданих потерпілому збитків не є обов'язковим

Детальніше з текстом постанови ВС від 18.03.2021 у справі № 161/12878/19 (провадження № 51-1224км20) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/95708450>

2.7.9. Отримання зразків для експертизи

Відсутність у протоколах отримання зразків для проведення експертизи конкретизації порядку їх пакування не є безумовною підставою для визнання цих протоколів та висновків експертиз, проведених на їх підставі, недопустимими доказами, якщо для проведення експертиз були надані належним чином упаковані та опечатані зразки, їх відібрання відбувалося на підставі постанов прокурора за добровільною згодою як обвинуваченого, так і потерпілих, у протоколах відібрання зразків є підписи всіх учасників, а під час слідчих дій були присутні спеціаліст, поняті, слідчий та відповідно особи, в яких відбирали біологічні зразки

Відсутність печатки у висновку експертизи не є істотним порушенням, що зумовлює визнання висновку експерта недопустимим доказом, якщо експертизу проведено з дотриманням вимог КПК щодо порядку залучення експерта, а сам висновок експерта виготовлено на бланку експертної установи та на ньому наявні підписи експерта

Детальніше з текстом постанови ВС від 09.06.2021 у справі № 623/3335/17 (провадження № 51-6154км20) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/97657165>

2.7.10. Негласні слідчі (розшукові) дії

Ухвала слідчого суді апеляційного суду про надання дозволу на проведення негласної слідчої (розшукової) дії не може бути оскаржена, а тому вона набирає

законної сили з моменту оголошення та підлягає негайному виконанню. Перед початком проведення негласної слідчої (розшукової) дії КПК не передбачає обов'язку працівника оперативного підрозділу, який її проводить, надати копію ухвали слідчого судді про проведення негласної слідчої (розшукової) дії.

Форми і методи комунікації між прокурором, процесуальним керівником у кримінальному провадженні та оперативними підрозділами, яким доручено проведення окремих негласних слідчих (розшукових) дій, КПК не регламентуються, а тому недотримання окремих правил взаємодії між ними не може бути підставою для визнання недопустимими доказів, одержаних у результаті проведення таких дій

Детальніше з текстом постанови ВС від 29.11.2021 у справі № 654/3229/18 (провадження № 51-3482км21) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/101673880>

2.7.11. Повідомлення про підозру

Структурні елементи підозри, що формалізуються у повідомленні про підозру, мають повністю відтворюватися в обвинувальному акті. У випадку виникнення підстав для повідомлення особі про нову підозру або для зміни первинної підозри слідчий, прокурор зобов'язані вручити особі нове повідомлення про підозру з дотриманням вимог ст. 278 КПК.

Якщо у повідомленні про підозру та обвинувальному акті не збігається виклад фактичних обставин кримінального правопорушення, то це є істотним порушенням вимог кримінального процесуального закону

Детальніше з текстом постанови ВС від 21.04.2021 у справі № 295/12923/19 (провадження № 51-207км21) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/96545149>

2.7.12. Зупинення досудового розслідування

Формальна наявність у матеріалах кримінального провадження запиту прокурора про надання доказів сторони захисту, прийнятого в порядку ч. 6 ст. 290 КПК, не зумовлює зупинення перебігу строку досудового розслідування у разі відсутності доказів його направлення чи вручення стороні захисту

Детальніше з текстом постанови ВС від 21.09.2021 у справі № 756/6018/20 (провадження № 51-3832км21) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/99861315>

2.7.13. Закінчення досудового розслідування у формі звернення до суду з обвинувальним актом

Обвинувальний акт повинен бути складений, затверджений, вручений та безпосередньо направлений до суду в межах строку досудового розслідування. Кінцевим моментом досудового розслідування є безпосереднє направлення обвинувального акта до суду. Направлення прокурором обвинувального акта після закінчення досудового розслідування до суду поза межами строків досудового розслідування у кримінальних провадженнях щодо злочинів, які не є тяжкими

чи особливо тяжкими проти життя та здоров'я, виключає набуття особою процесуального статусу обвинуваченого (підсудного), а отже, унеможлиблює розгляд у суді кримінального провадження по суті та тягне за собою його закриття на підставі п. 10 ч. 1 ст. 284 КПК.

У разі встановлення обставин, передбачених п. 10 ч. 1 ст. 284 КПК, суд апеляційної чи касаційної інстанцій зобов'язаний скасувати судові рішення нижчих інстанцій і закрити кримінальне провадження

Детальніше з текстом постанови ВС від 15.09.2021 у справі № 711/3111/19 (провадження № 51-2890км19) можна ознайомитися за посиланням <https://reestr.court.gov.ua/Review/99687>

Досудове розслідування вважається завершеним після повідомлення стороні захисту про його завершення та відкриття матеріалів. Саме звернення до суду з обвинувальним актом, а не лише його складання, затвердження чи вручення стороні захисту повинно бути вчинено у межах строку досудового розслідування. Якщо обвинувальний акт направлено до суду поза межами строків досудового розслідування, то суд наділений правом закрити кримінальне провадження на підставі п. 10 ч. 1 ст. 284 КПК у підготовчому судовому засіданні

Детальніше з текстом постанови ВС від 01.07.2021 у справі № 752/3218/20 (провадження № 51-2066км21) можна ознайомитися за посиланням <https://reestr.court.gov.ua/Review/98146645>

2.7.14. Закінчення досудового розслідування у формі закриття кримінального провадження

Суди першої та апеляційної інстанцій зобов'язані роз'яснити особі, яка притягається до кримінальної відповідальності, що у разі, якщо на момент судового розгляду чи апеляційного перегляду закінчилися строки давності притягнення її до кримінальної відповідальності, то це є правовою підставою для звільнення особи від кримінальної відповідальності у порядку, передбаченому КПК, і таке звільнення має наслідком закриття кримінального провадження відповідно до п. 1 ч. 2 ст. 284 КПК. Крім того, цій особі має бути роз'яснено право заперечувати проти закриття кримінального провадження з цих мотивів та наслідки такого заперечення. Нероз'яснення судом першої чи апеляційної інстанцій зазначених обставин є порушенням вимог кримінального процесуального закону.

Особа підлягає звільненню від кримінальної відповідальності на підставі ст. 49 КК у суді касаційної інстанції в порядку ст. 440 КПК за таких умов: 1) на день перегляду кримінального провадження судом апеляційної інстанції закінчилися строки давності притягнення такої особи до кримінальної відповідальності за вчинене кримінальне правопорушення; 2) ця особа не подавала до апеляційного суду відповідного клопотання про звільнення від кримінальної відповідальності, і суд апеляційної інстанції не роз'яснив особі явності зазначених підстав для звільнення від кримінальної відповідальності та не з'ясував її думки щодо згоди чи незгоди

з таким звільненням; 3) така особа висловила згоду в касаційному суді на звільнення її від кримінальної відповідальності на підставі ст. 49 КК

Детальніше з текстом постанови ОП від 06.12.2021 у справі № 521/8873/18 (провадження № 51-413кмо21) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/101829954>

Окрема думка <https://reyestr.court.gov.ua/Review/99926698>

Визнання Конституційним Судом України неконституційною статті або частини статті Особливої частини КК, якою передбачається відповідальність за діяння, є підставою для скасування обвинувального вироку чи ухвали та закриття кримінального провадження на підставі п. 4 ч. 1 ст. 284 КПК.

Закриття кримінального провадження у вказаному випадку унеможливорює продовження кримінального провадження з метою реабілітації засудженого або з інших причин

Детальніше з текстом постанови Третьої судової палати ВС від 01.03.2021 у справі № 266/3090/18 (провадження № 51-3281кмп19) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/95278127>

Якщо суд дійде висновку про необхідність звільнення особи від кримінальної відповідальності з підстав, визначених у КК, то він повинен прийняти рішення про закриття кримінального провадження згідно з п. 1 ч. 2 ст. 284 КПК, а не лише звільнити особу від кримінальної відповідальності

Детальніше з текстом постанови ВС від 14.01.2021 у справі № 165/445/18 (провадження № 51-4371км20) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/94237633>

Якщо провадження, розпочате за заявою особи, якій було завдано шкоду, не належить до кримінальних проваджень приватного обвинувачення (ст. 477 КПК), а прокурор не відмовився підтримувати державне обвинувачення в суді, то у разі відмови заявника від процесуального статусу потерпілого у судів першої та апеляційної інстанцій відсутні підстави для закриття такого провадження

Детальніше з текстом постанови ВС від 28.01.2021 у справі № 643/6761/19 (провадження № 51-3221км20) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/94553265>

Клопотання про звільнення особи від кримінальної відповідальності у зв'язку із закінченням строків давності (ст. 49 КК) може бути подано і стороною захисту (наприклад, адвокатом обвинуваченого), а не лише підозрюваним, обвинуваченим чи засудженим

Детальніше з текстом постанови ВС від 25.02.2021 у справі № 192/3301/16-к (провадження № 51-3094км20) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/95242104>

Суд може прийняти рішення про закриття кримінального провадження у разі закінчення строків давності притягнення до кримінальної відповідальності за умови, якщо не встановлено особу, яка вчинила кримінальне правопорушення (п. 3-1 ч. 1 ст. 284 КПК)

Детальніше з текстом постанови ВС від 23.02.2021 у справі № 397/42/20 (провадження № 51-5156км20) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/95213476>

Розгляд клопотань про звільнення особи від кримінальної відповідальності у зв'язку із закінченням строків давності (ст. 49 КК) є обов'язком суду, який має відбутися невідкладно, зокрема і в підготовчому судовому засіданні. За наявності підстав для звільнення особи від кримінальної відповідальності відповідно до ст. 49 КК та за відсутності обставин, визначених, зокрема, у частинах 2–5 цієї статті, суд зобов'язаний звільнити особу від кримінальної відповідальності і закрити кримінальне провадження щодо неї.

Суд до ухвалення вироку чи іншого рішення по суті справи не уповноважений перевіряти правильність визначення прокурором обсягу обвинувачення, зобов'язувати його змінювати цей обсяг, повертати за наслідками підготовчого судового засідання обвинувальний акт у зв'язку з неправильною кваліфікацією дій обвинуваченого тощо. Визначення обсягу обвинувачення під час направлення обвинувального акта до суду належить виключно до повноважень прокурора

Детальніше з текстом постанови ВС від 29.09.2021 у справі № 409/1465/16-к (провадження № 51-7157км18) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/100109314>

Межі повноважень суду щодо перекваліфікації злочину окреслені ч. 3 ст. 337 КПК, згідно з якою зміна кваліфікації допускається лише в бік покращення становища обвинуваченого, зокрема шляхом застосування кримінального закону про менш тяжкий злочин.

Закриття апеляційним судом кримінального провадження з підстав відсутності у діянні обвинуваченого складу кримінального правопорушення (п. 2 ч. 1 ст. 284 КПК), передбаченого ст. 126-1 КК, за наявності в його діях складу менш тяжкого кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 125 КК, є істотним порушенням вимог кримінального процесуального закону

Детальніше з текстом постанови ВС від 19.10.2021 у справі № 552/2540/20 (провадження № 51-3807км21) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/100457470>

Закриття кримінального провадження на підставі п. 4 ч. 1 ст. 284 КПК виключає можливість кримінального переслідування обвинуваченого, однак не є реабілітуючою обставиною. У такому випадку особу може бути притягнуто до іншого виду юридичної відповідальності

Детальніше з текстом постанови ВС від 25.02.2021 у справі № 332/2858/14-к (провадження № 51-5921км18) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/95242108>

2.8. Особливості спеціального досудового розслідування кримінальних правопорушень

Вимога про оголошення у міждержавний або міжнародний розшук не поширюється на випадки вирішення питання про застосування спеціального кримінального

провадження щодо особи, яка перебуває в районі проведення АТО та оголошена в розшук внаслідок ухилення від явки на виклик слідчого або суду.

Достатньою підставою для оголошення розшуку підозрюваного є наявність у матеріалах досудового розслідування доказів того, що він перебуває на тимчасово окупованій території України та не з'являється без поважних причин на виклик слідчого за умови його належного повідомлення. Додатковим підтвердженням перебування особи на тимчасово окупованій території України є вказівка у відкритих джерелах (зокрема, у мережі Інтернет) конкретного місцезнаходження особи на цій території.

Направлення повідомлення про підозру та повісток особі, яка перебуває на тимчасово окупованій території України, за допомогою месенджера «Viber» на номер телефону, яким користувався підозрюваний, та підтвердження того, що він переглянув ці повідомлення, відповідає положенням КПК та є додатковим заходом до основних способів інформування підозрюваного, передбачених КПК, як-то вручення повідомлення про підозру та повісток захиснику підозрюваного та вжиття заходів до їх вручення самому підозрюваному

Детальніше з текстом постанови ВС від 04.11.2021 у справі № 326/1385/18 (провадження № 51-2018км21) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/101100299>

2.9. Особливості досудового розслідування кримінальних проступків

Кримінальні процесуальні акти (механізми) повернення обвинувального акта прокурору в порядку, передбаченому КПК, та повернення обвинувального акта прокурору для внесення з урахуванням вимог глави 25 «Особливості досудового розслідування кримінальних проступків» КПК відповідно до пп. 5 п. 4 Розділу II «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення досудового розслідування окремих категорій кримінальних правопорушень», не є тотожними.

Ухвала місцевого суду про повернення обвинувального акта прокурору, згідно з яким особа обвинувачується у вчиненні кримінального проступку, для його внесення до суду з урахуванням вимог глави 25 КПК, оскарженню в апеляційному порядку не підлягає

Детальніше з текстом постанови ОП від 01.11.2021 у справі № 161/7092/20 (провадження № 51-5946кмо20) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/100919039>

2.10. Оскарження ухвал слідчого судді під час досудового розслідування

Потерпілий або його законний представник чи представник не можуть оскаржити в апеляційному порядку ухвалу слідчого судді про скасування повідомлення про підозру, постановлену на стадії досудового розслідування

Детальніше з текстом постанови ВС від 04.10.2021 у справі № 756/10189/20 (провадження № 51-517кмо21) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/100214761>

Окрема думка: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/100352399>

Аналогічна правова позиція: постанова ВС від 21.10.2021 у справі № 757/53287/20 (провадження № 51-1672км21), з текстом якої можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/100544887>

Ухвала слідчого судді про звернення в дохід держави застави, внесеної у зв'язку з екстрадиційним арештом особи, не підлягає апеляційному оскарженню

Детальніше з текстом постанови ВС від 19.10.2021 у справі № 757/27669/21 (провадження № 51-3835км21) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/100579430>

Ухвали слідчих суддів за результатами розгляду скарг на бездіяльність слідчого, прокурора, яка полягає у невнесенні відомостей про кримінальне правопорушення до ЄРДР, що постановлені після 17.06.2020 (дата ухвалення Конституційним Судом України рішення про визнання такими, що не відповідають Конституції України (є неконституційними), положень ч. 3 ст. 307 КПК (Рішення Конституційного Суду України від 17.06.2020 № 4-р(II)/2020), підлягають оскарженню в апеляційному порядку.

Якщо така ухвала слідчого судді постановлена до 17.06.2020 і на час ухвалення Рішення Конституційного Суду України від 17.06.2020 № 4-р(II)/2020

ще не закінчився строк апеляційного оскарження особою ухвали слідчого судді за результатами розгляду скарги на бездіяльність слідчого, прокурора, яка полягає у невнесенні відомостей про кримінальне правопорушення до ЄРДР, встановлений у п. 3 ч. 2 та ч. 3 ст. 395 КПК, то така особа має право оскаржити вказану ухвалу слідчого судді в апеляційному порядку

Детальніше з текстом постанови ОП від 15.02.2021 у справі № 133/3337/19 (провадження №51-453кмо20) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/95042418>

Серед рішень слідчого судді, можливість ухвалення яких прямо не передбачена КПК, виокремлюються рішення, ухвалені поза межами процедури, передбаченої КПК, та ухвалені в межах установленої КПК процедури із застосуванням положень ч. 6 ст. 9 КПК і загальних засад кримінального провадження, визначених ч. 1 ст. 7 цього Кодексу.

Під час вирішення питання щодо апеляційного оскарження останніх, слід виходити насамперед із сутнісного критерію, закладеного законодавцем у ході визначення кола ухвал слідчого судді, що підлягають оскарженню.

Оскільки постановлення слідчим суддею ухвали про повернення клопотання слідчого про арешт майна у зв'язку з недотриманням вимог ч. 2 ст. 132 КПК (якщо воно не підлягає розгляду в цьому суді) не призводить ні до обмежень конституційних прав особи, ні до неможливості оскарження вже встановлених правообмежень, ані перешкоджає здійсненню ефективного досудового розслідування чи кримінального провадження в цілому, така ухвала не підлягає оскарженню в апеляційному порядку під час досудового розслідування

Детальніше з текстом постанови ОП від 31.05.2021 у справі № 646/3986/19 (провадження № 51-3335км20) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/97429838>

Сторони кримінального провадження мають право оскаржувати в апеляційному порядку ухвалу слідчого судді про зміну підозрюваному обраного запобіжного заходу у випадку, якщо застосування такого запобіжного заходу або відмова в його застосуванні підлягають апеляційному оскарженню відповідно до ч. 1 ст. 309 КПК

Детальніше з текстом постанови ОП від 17.05.2021 у справі № 335/9520/19 (провадження № 51-2755км20) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/97243024>

Окрема думка <https://reyestr.court.gov.ua/Review/97243035>

2.11. Судове провадження

2.11.1. Судові рішення

КПК не містить заборони суддям готуватися до судового засідання, а саме вивчати матеріали провадження та готувати один чи кілька альтернативних проектів судового рішення до початку судового засідання. При цьому, суд не має часових обмежень щодо перебування суддів у нарадчій кімнаті

Детальніше з текстом постанови ВС від 19.10.2021 у справі № 347/840/19 (провадження № 51-2491км21) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/100544954>

Тексти проголошеного вироку та вироку, що є у матеріалах кримінальної справи, повинні бути ідентичними. Вказані тексти можуть містити несуттєві відмінності, що не стосуються обсягу судового рішення, а також фактів, якими обґрунтовується або спростовується винуватість особи у вчиненні кримінального правопорушення

Детальніше з текстом постанови ВС від 03.03.2021 у справі № 660/1122/18 (провадження № 51-5088км20) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/95439532>

Дослівне відтворення в судовому рішенні змісту показань, наданих учасниками судового провадження під час судового засідання, КПК не передбачено. У рішенні суду має бути з достатньою повнотою передано суть таких показань

Детальніше з текстом постанови ВС від 01.12.2021 у справі № 303/6992/19 (провадження № 51-4833км20) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/101673817>

Суд апеляційної інстанції за наявності відповідних підстав має процесуальні повноваження для постановлення ухвал, які не вирішують справи по суті, однак звертають увагу уповноважених органів на встановлені у кримінальному провадженні факти порушення закону, які потребують вжиття належних заходів реагування

Детальніше з текстом постанови ОП від 14.06.2021 у справі № 686/9636/18 (провадження № 51-6276км19) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/97771973>

Ураховуючи положення статей 420, 421 КПК, рішення про призначення особі покарання, у тому числі менш суворого, але яке підлягає реальному відбуванню, замість призначеного судом першої інстанції покарання, від відбування якого її було звільнено з випробуванням, суд апеляційної інстанції ухвалює у формі вироку (Ухвалою колегії суддів Другої судової палати ККС від 17.06.2021 вказане кримінальне провадження передано на розгляд ВП)

Детальніше з текстом постанови Першої судової палати ККС від 31.05.2021 у справі № 756/12511/17 (провадження № 51-880кмп20) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/97598615>

2.11.2. Судовий розгляд

Прийняття судом рішення про відкритий або закритий судовий розгляд є його дискреційним повноваженням. Можливі порушення при прийнятті такого рішення не віднесені кримінальним процесуальним законом до безумовних підстав для його скасування (ч. 2 ст. 412 КПК), а істотність таких порушень має бути оцінена у кожному конкретному випадку

Детальніше з текстом постанови ВС від 23.11.2021 у справі № 369/1044/19 (провадження № 51-2732км21) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/101519622>

Участь обвинуваченого в судовому засіданні є обов'язковою. Відсутність обвинуваченого допускається лише у виняткових випадках, зокрема в разі грубого, систематичного порушення ним порядку в залі судового засідання або негідкорення розпорядженням головуєчого судді. Якщо обвинуваченого було тимчасово видалено із залу судового засідання, однак після повернення він продовжив систематично порушувати порядок, а про неповагу до суду його неодноразово попереджав головуєчий, на що він не реагував, зухвало поведив себе, у зв'язку з чим суд повторно видалив його із залу судового засідання на весь час судового розгляду до проголошення вироку, не свідчить про порушення права на захист.

Неможливість відтворення технічного носія інформації перебігу судового засідання за наявності в матеріалах кримінального провадження журналу судового засідання, якщо обсяг такої інформації є незначним та істотно не впливає на вирішення справи, не є безумовною підставою для скасування вироку суду першої інстанції

Детальніше з текстом постанови ВС від 07.12.2021 у справі № 369/420/17 (провадження № 51-4424км21) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/101873585>

Ухвалення судом рішення про часткове дослідження доказів за спрощеною процедурою (ч. 3 ст. 349 КПК) без роз'яснення наслідків такого судового розгляду, а також за відсутності згоди учасників судового провадження є істотним порушенням вимог кримінального процесуального закону

Детальніше з текстом постанови ВС від 02.02.2021 у справі № 640/4713/19 (провадження № 51-2155км20) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/94696730>

Проведення судового засідання в режимі відеоконференції поза межами приміщення суду, за допомогою власних технічних засобів учасників судового процесу, з використанням власного облікового запису комунікаційної платформи для відеозв'язку положеннями ч. 4 ст. 336 КПК не передбачено

Детальніше з текстом постанови ВС від 01.12.2021 у справі № 760/15429/20 (провадження № 51-4104км21) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/101634630>

Особа свідка не повинна викликати розумних сумнівів у сторін кримінального провадження. За наявності таких сумнівів відомості про особу повинні бути підтверджені документально під час судового розгляду (крім випадків застосування до свідків заходів забезпечення безпеки). Якщо у сторони кримінального провадження існують обґрунтовані сумніви щодо особи свідка, в якого відсутні документи, що підтверджують його особу, суд повинен вжити заходів для усунення вказаних сумнівів. У зворотному випадку має місце порушення судом ст. 352 КПК

Детальніше з текстом постанови ВС від 24.03.2021 у справі № 712/11679/18 (провадження № 51-3526км20) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/95905232>

Вихід суду з нарадчої кімнати і поновлення судового розгляду не суперечить загальним засадам кримінального провадження, оскільки оцінка доказів здійснюється саме в нарадчій кімнаті, а за наявності об'єктивних суперечностей, які впливають на вирішення питання щодо винуватості особи, усунути їх можливо лише в результаті відновлення судового розгляду

Детальніше з текстом постанови ВС від 28.01.2021 у справі № 182/523/16-к (провадження № 51-1103км20) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/94553286>

Проголошення судом після виходу з нарадчої кімнати лише вступної та резолютивної частин вироку є істотним порушенням вимог кримінального процесуального закону

Детальніше з текстом постанови ВС від 02.02.2021 у справі № 519/41/20 (провадження № 51-5036км20) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/94623720>

Погана фрагментарна якість звукозапису судового засідання за наявності журналу такого засідання, ненаведення аргументів на користь того, яким чином погана якість звукозапису вказаного судового засідання в частині показань обвинуваченого вплинула на законність та обґрунтованість судових рішень і вирішення справи по суті, не є порушенням п. 7 ч. 2 ст. 412 КПК

Детальніше з текстом постанови ВС від 23.03.2021 у справі № 741/1001/19 (провадження № 51-4767км20) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/95905247>

2.12. Спрощене провадження щодо кримінальних проступків

Якщо потерпілий у кримінальному провадженні щодо вчинення кримінального проступку подав заяву, в якій висловив згоду з обставинами, встановленими під час досудового розслідування, з розглядом обвинувального акта у спрощеному провадженні без його виклику та без проведення судового розгляду, а також

ознайомився з обмеженням права апеляційного оскарження, то відмова у відкритті апеляційного провадження за апеляційною скаргою потерпілого, не є порушенням його права на доступ до суду

Детальніше з текстом постанови ВС від 21.01.2021 у справі № 568/833/20 (провадження № 51-5397км20) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/94297270>

Спрошене кримінальне провадження щодо кримінальних проступків є обмеженням фундаментального права людини на справедливий судовий розгляд, а тому суди повинні належним чином звертати увагу на забезпечення права на захист обвинуваченого. Підписання обвинуваченим заяви про беззаперечне визнання своєї винуватості у вчиненні кримінального правопорушення, стосовно якого можливе спрошене кримінальне провадження, за відсутності захисника та неналежне роз'яснення обвинуваченому органом досудового розслідування суті обмежень під час розгляду кримінального провадження у спрошеному порядку, є істотним порушенням вимог кримінального процесуального законодавства

Детальніше з текстом постанови ВС від 06.10.2021 у справі № 185/7793/20 (провадження № 51-1860км21) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/100292419>

2.13. Провадження в суді апеляційної інстанції

2.13.1. Право на апеляційне оскарження

Судове рішення, постановлене стосовно юридичної особи, яка є учасником судового провадження, за скаргою (заявою) її представника, може бути оскаржене до суду вищої інстанції іншим представником цієї юридичної особи

Детальніше з текстом постанови ВС від 22.03.2021 у справі № 760/120/18 (провадження № 51-1578кмп19) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/95905193>

2.13.2. Судові рішення, які можуть бути оскаржені в апеляційному порядку

Вирок місцевого суду, ухвалений у порядку ч. 3 ст. 349 КПК, може бути оскаржений до апеляційного суду, якщо у вимогах, викладених в апеляційній скарзі, йдеться про неправильну кваліфікацію дій обвинуваченого та/або невідповідність призначеного покарання тяжкості кримінального правопорушення й особі обвинуваченої через м'якість

Детальніше з текстом постанови ВС від 21.01.2021 у справі № 165/2663/19 (провадження № 51-2328км20) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/94394555>

Рішення місцевого суду, не передбачене кримінальним процесуальним законом, про повернення клопотання засудженого про зміну невідбутого покарання більш м'яким та про умовно-дострокове звільнення від відбування покарання, підлягає апеляційному оскарженню

Детальніше з текстом постанови ВС від 03.02.2021 у справі № 722/1228/20 (провадження № 51-5651 км20) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/94737931>

Прокурор, ураховуючи положення п. 3 ч. 3 ст. 394 КПК, а також зважаючи на те, що вирок суду на підставі угоди про примирення між потерпілим та підозрюваним чи обвинуваченим повинен відповідати загальним вимогам до судових рішень щодо законності, наділений повноваженнями оскаржувати вказаний вирок лише у зв'язку з порушеннями вимог ч. 3 ст. 469 КПК під час укладення угоди та не може оскаржувати його на інших підставах, у тому числі через затвердження судом угоди, умови якої не відповідають нормам кримінального та процесуального закону

Детальніше з текстом постанови Першої судової палати ККС від 15.02.2021 у справі № 395/773/18 (провадження № 51-1829км20) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/95139607>

Окрема думка <https://reyestr.court.gov.ua/Review/95177431>

2.13.3. Строки апеляційного оскарження

Правило початку перебігу строку «з дня отримання копії судового рішення» не поширюється на оскарження ухвал місцевого суду, постановлених за викликом особи, але без її участі. У такому випадку строк на апеляційне оскарження обчислюється за загальним правилом, а саме з моменту оголошення судового рішення

Детальніше з текстом постанови ВС від 28.07.2021 у справі № 204/7066/20 (провадження № 51-1262км21) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/98646537>

З огляду на те, що фельд'єгерський зв'язок входить до системи поштового зв'язку України, подача прокурором апеляційної скарги в останній день строку, передбаченого на апеляційне оскарження (п. 2 ч. 2 ст. 395 КПК), у підрозділ урядового фельд'єгерського зв'язку державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації для доставки до апеляційного суду не вважається порушенням строку на апеляційне оскарження

Детальніше з текстом постанови ВС від 24.02.2021 у справі № 761/10710/20 (провадження № 51-5657км20) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/95213501>

Для дотримання оптимального балансу між забезпеченням реалізації права особи на доступ до правосуддя та принципом правової визначеності, приймаючи рішення про відмову у поновленні строку на апеляційне оскарження з причин неусунення особою недоліків в установленій строк, суду слід переконатися у відсутності об'єктивно непереборних обставин, що перешкодили, унеможливили чи ускладнили можливість своєчасного звернення до суду у строк, визначений законом чи встановлений судом відповідно до нього

Детальніше з текстом постанови ВС від 30.06.2021 у справі № 759/4622/18 (провадження № 51-1014км21) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/98000597>

Ураховуючи формулювання ч. 4 ст. 353 КПК 1960 р., якою передбачено дискреційні повноваження апеляційного суду у разі розгляду клопотання про відновлення

пропущеного строку на апеляційне оскарження, такий апеляційний суд може прийняти одне з двох рішень, а саме залишити ухвалу місцевого суду без зміни, а апеляційну скаргу – без задоволення або скасувати ухвалу місцевого суду та відмовити у задоволенні клопотання про відновлення строку на апеляційне (касаційне) оскарження.

Апеляційний суд законодавчо наділений повноваженнями відновити пропущений строк на апеляційне (касаційне) оскарження, здійснивши оцінку підстав для відновлення пропущеного строку та вирішивши питання про відновлення вказаного строку чи про відмову в його відновленні (ч. 5 ст. 353 КПК 1960 р.).

Висновок апеляційного суду про те, що засуджений скористався своїм правом на подачу касаційної скарги, під час розгляду якої була дотримана належна правова процедура щодо забезпечення касаційного оскарження, є обґрунтованим, якщо упродовж більше одинадцять років засуджений та його захисник (захисники) не порушували питання щодо перегляду (оскарження) судових рішень з урахуванням тих доводів, про які ними повідомлялося раніше у численних клопотаннях

Детальніше з текстом ухвали ВС від 18.05.2021 у справі № 757/36737/19-к (провадження № 51-5492км20) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/97220628>

2.13.4. Вимоги до апеляційної скарги

Особистий підпис є обов'язковим реквізитом процесуальних документів у кримінальному провадженні, вимоги до якого не передбачено законодавством України. Такий підпис може відображати прізвище, ім'я, по батькові особи у вигляді букв, а також може мати вигляд умовних письмових знаків, спеціально вироблених штрихів, які не відтворюють прізвища, імені та по батькові особи. Водночас підпис повинен безпосередньо наноситися особою на документ, він має визначати особистість виконавця підпису та підтверджувати викладену у документі інформацію. Якщо особа посвідчила апеляційну скаргу підписом у вигляді власноручно написаного прізвища, то така скарга вважається підписаною особою, яка її подала

Детальніше з текстом постанови ВС від 03.08.2021 у справі № 754/8132/19 (провадження № 51-2772км21) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/98789284>

2.13.5. Прийняття апеляційної скарги судом апеляційної інстанції

Суд апеляційної інстанції на стадії прийняття апеляційної скарги не може вирішувати питання щодо доцільності дослідження доказів, яких не досліджував суд першої інстанції

Детальніше з текстом постанови ВС від 21.01.2021 у справі № 755/3080/19 (провадження № 51-3068км20) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/94394537>

2.13.6. Відмова від апеляційної скарги

Підозрюваний, обвинувачений, засуджений не мають права відмовитися від апеляційної чи касаційної скарги захисника, поданої в їхніх інтересах.

У разі незгоди підозрюваного, обвинуваченого, засудженого із апеляційною чи касаційною скаргою захисника вони мають право заявити про це до або під час судового засідання, і суд має право врахувати їхню позицію при вирішенні скарги

Детальніше з текстом постанови ОП від 22.02.2021 у справі № 481/1754/18 (провадження № 51-1579км20) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/95139631>

Якщо відмова від апеляційної скарги подана прокурором до виходу суду в нарадчу кімнату, то суд повинен прийняти рішення щодо неї одразу після її надходження, подання або оголошення в судовому засіданні. Залишення цього питання без вирішення до моменту виходу суду до нарадчої кімнати є істотним порушенням вимог кримінального процесуального законодавства

Детальніше з текстом постанови від 23.11.2021 у справі № 554/690/17 (провадження № 51-1841км21) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/101404854>

2.13.7. Апеляційний розгляд

Якщо апеляційний суд під час повторного апеляційного розгляду за відсутності відповідного клопотання чи заяви засудженого не роз'яснив йому прав та обов'язків, то це не свідчить про необізнаність засудженого з такими правами та потребою у їх додатковому роз'ясненні

Детальніше з текстом постанови ВС від 14.09.2021 у справі № 468/1488/19-к (провадження № 51-5339км20) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/99648348>

Висновки апеляційного суду про те, що у разі прийняття рішення про проведення судового засідання в режимі відеоконференції на період дії карантину суд може не враховувати згоду обвинуваченого, передбачену ч. 2 ст. 336 КПК, є безпідставними, необґрунтованими та суперечать вимогам чинного кримінального процесуального законодавства

Детальніше з текстом постанови ВС від 09.09.2021 у справі № 386/484/19 (провадження № 51-2026км21) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/99575303>

Для прийняття рішення щодо того, чи є відсутність обвинуваченого в судовому засіданні під час здійснення розгляду кримінального провадження підставою для скасування судового рішення, слід визначити, яким чином така відсутність вплинула чи могла вплинути на ефективну реалізацію обвинуваченим своїх прав.

Якщо засуджені були належним чином повідомлені про дату, час і місце апеляційного розгляду, але один із них не повідомив про поважні причини свого неприбуття, а інший відмовився від дистанційної участі в судовому засіданні, під час якого суд

апеляційної інстанції видалився до нарадчої кімнати для ухвалення судового рішення, то підстав вважати, що апеляційний суд порушив права засуджених на захист, позбавивши їх можливості виступити з останнім словом, немає

Детальніше з текстом постанови ВС від 07.09.2021 у справі № 199/3925/20 (провадження № 51-1406км21) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/99565268>

Якщо в апеляційній скарзі оскаржується ухвала суду першої інстанції про закриття кримінального провадження лише стосовно окремих кримінальних правопорушень, що інкримінуються обвинуваченому, а стосовно інших кримінальних правопорушень, що ставляться йому у вину, триває судовий розгляд, то відкриття апеляційного провадження та розгляд апеляційної скарги на ухвалу суду першої інстанції про закриття кримінального провадження є істотним порушенням вимог кримінального процесуального законодавства України

Детальніше з текстом постанови ВС від 18.02.2021 у справі № 335/11310/15-к (провадження № 51-5261км20) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/95067334>

2.13.8. Межі перегляду судом апеляційної інстанції

Незгода прокурора з висновками суду першої інстанції з приводу висунутого обвинувачення не є підставою для повторного дослідження доказів в апеляційному суді

Детальніше з текстом постанови ВС від 16.03.2021 у справі № 154/2975/17 (провадження № 51-437км20) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/95750230>

Обґрунтована відмова в задоволенні клопотання за відсутності, на переконання апеляційного суду, аргументованих доводів щодо необхідності дослідження доказів, які, на думку учасника судового провадження, були досліджені не повністю або з порушеннями, не свідчить про недотримання судом апеляційної інстанції вимог кримінального процесуального закону або неповноту судового розгляду та не може бути безумовною підставою для скасування судового рішення, лише якщо з такими висновками суду не погоджується учасник судового провадження

Детальніше з текстом постанови ВС від 14.09.2021 у справі № 760/22934/19 (провадження № 51-3474км21) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/99786404>

Наявність клопотання про повторне дослідження того чи іншого доказу не зобов'язує суд апеляційної інстанції досліджувати всю сукупність доказів, оцінених у суді першої інстанції. У разі, коли суд першої інстанції дослідив усі можливі докази з дотриманням засад безпосередності, а суд апеляційної інстанції погодився з ними, він не має потреби знову досліджувати ці докази в такому ж порядку, як це було зроблено в суді першої інстанції

Детальніше з текстом постанови ВС від 14.09.2021 у справі № 760/22934/19 (провадження № 51-3474км21) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/99786404>

Якщо суд апеляційної інстанції вийшов за межі апеляційної скарги прокурора та замість призначеного судом першої інстанції більш суворого покарання (позбавлення волі), від відбування якого особу було звільнено з випробуванням (ст. 75 КК), призначив більш м'яке покарання (штраф), яке однак необхідно відбувати реально, то вирок апеляційного суду вважається таким, що погіршує становище засудженого

Детальніше з текстом постанови ВС від 13.01.2021 у справі №178/279/20 (провадження № 51-5670км20) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/94194494>

Апеляційний суд, виконуючи обов'язок щодо ретельної перевірки аргументів апелянта, повинен використати всі процесуальні можливості, зокрема, провести судове слідство в необхідному обсязі згідно з правилами ст. 404 КПК. Якщо клопотання про повторне дослідження доказів безпосередньо містилося у тексті апеляційної скарги засудженої особи, однак вона під час судового засідання усно його не заявила, то це не свідчить про згоду засудженої особи з вирокom місцевого суду та не позбавляє апеляційний суд обов'язку розглянути клопотання засудженої особи, подане в порядку ч. 3 ст. 404 КПК

Детальніше з текстом постанови ВС від 01.12.2021 у справі № 549/163/20 (провадження № 51-3448км21) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/101634679>

2.13.9. Повноваження суду апеляційної інстанції за наслідками розгляду апеляційної скарги

Суд апеляційної інстанції, враховуючи принцип заборони повороту до гіршого, не може погіршити становище засудженого порівняно з попереднім судовим рішенням, яке не було скасовано у зв'язку із застосуванням закону про більш тяжке кримінальне правопорушення або посилення покарання за скаргою прокурора, потерпілого чи його представника

Детальніше з текстом постанови ВС від 02.02.2021 у справі № 233/147/17 (провадження № 51-7220км18) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/94833433>

2.13.10. Судові рішення суду апеляційної інстанції

У разі зменшення сум, які підлягають стягненню, або збільшення цих сум, якщо воно не впливає на обсяг обвинувачення і правову кваліфікацію кримінального правопорушення, а також в інших випадках, якщо зміна вироку не погіршує становища обвинуваченого, суд апеляційної інстанції приймає рішення про зміну вироку місцевого суду у формі ухвали, а не ухвалює свій вирок у цій частині

Детальніше з текстом постанови ВС від 02.09.2021 у справі № 645/4359/18 (провадження № 51-425км21) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/99459519>

Участь судді, який брав участь у кримінальному провадженні під час досудового розслідування, у цьому ж провадженні в суді першої, апеляційної або касаційної інстанцій не допускається. У рішенні апеляційного суду повинна надаватися вичерпна

Відповідь на всі аргументи, що містяться в апеляційній скарзі, а дослідження доказів апеляційним судом може бути визнано додатковою гарантією забезпечення права на справедливий суд у контексті ст. 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод

Детальніше з текстом постанови ВС від 18.02.2021 у справі №127/17123/19 (провадження № 51-3517км20) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/95067338>

Надання апеляційним судом у судовому рішенні мотивованої відповіді не на всі доводи, що містилися в апеляційній скарзі та стосувалися відсутності належних і допустимих доказів на обґрунтування винуватості особи у вчиненні злочинів, зосередження уваги виключно на висновках, викладених у вироку, формальне перерахування доказів, показань свідків і документів, зазначених у ньому, які оспорювалися разом з висновком місцевого суду, залишення без розгляду доводів, що містилися у доповненнях до апеляційної скарги обвинуваченого, є істотним порушенням вимог кримінального процесуального закону

Детальніше з текстом постанови ВС від 16.03.2021 у справі № 456/3575/17 (провадження № 51-5808км20) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/95682168>

Аналогічна правова позиція: постанова ВС від 23.03.2021 у справі № 497/1601/18 (провадження № 51-4723км20), з текстом якої можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/95905248>

Формальний підхід апеляційного суду до перевірки тверджень засудженого, які містилися в його апеляційній скарзі про застосування щодо нього незаконних методів ведення слідства, порушує гарантоване право на об'єктивний, неупереджений розгляд його справи

Детальніше з текстом постанови ВС від 13.04.2021 у справі № 752/6631/18-к (провадження № 51-1999км20) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/96465099>

2.14. Провадження в суді касаційної інстанції

2.14.1. Судові рішення, які можуть бути оскаржені в касаційному порядку

Постанова судді у справі про адміністративне правопорушення щодо притягнення до адміністративної відповідальності може бути оскаржена до апеляційного суду. Постанова апеляційного суду набирає законної сили негайно після її винесення, є остаточною й оскарженню не підлягає. Здійснення Касаційним кримінальним судом у складі Верховного Суду провадження у справах про адміністративні правопорушення не передбачено як кримінальним процесуальним законом, так і нормами КУпАП

Детальніше з текстом ухвали ВС від 18.08.2021 у справі № 431/2638/21 (провадження № 51-4030ска21) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/99063122>

2.14.2. Право на касаційне оскарження

Потерпілий або його законний представник чи представник мають право на касаційне оскарження судових рішень з підстави невідповідності призначеного покарання тяжкості кримінального правопорушення та особі засудженого внаслідок суворості, але в межах вимог, заявлених ними в суді першої інстанції.

У даному випадку оскарження потерпілим судових рішень з підстави невідповідності призначеного покарання тяжкості кримінального правопорушення та особі засудженого внаслідок суворості, враховуючи законодавчі обмеження, становлять приватний інтерес потерпілого у контексті права відстоювати свою позицію і намагатися встановленими законом засобами досягти зміни або скасування судового рішення

Детальніше з текстом постанови ОП від 19.04.2021 у справі № 641/5714/19 (провадження № 51-536км20) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/96503072>

2.14.3. Закриття кримінального провадження судом касаційної інстанції

Касаційне провадження за касаційною скаргою про погіршення становища особи, щодо якої апеляційним судом скасовано вирок та закрито кримінальне провадження, у разі втрати юридичної сили норми Особливої частини КК відповідно до рішення Конституційного Суду України, яка передбачала відповідальність за вчинення діяння, що інкримінувалося особі, підлягає закриттю

Детальніше з текстом ухвали Третьої судової палати ККС від 01.03.2021 у справі № 703/2432/17 (провадження № 51-1025кмп20) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/95315762>

2.15. Провадження за нововиявленими або виключними обставинами

2.15.1. Підстави для здійснення кримінального провадження за виключними обставинами

Рішення Конституційного Суду України про визнання неконституційними положень КПК є виключною обставиною (п. 1 ч. 3 ст. 459 КПК). А тому заява особи, в якій вона просить апеляційний суд переглянути ухвалу слідчого судді, постановлену у кримінальному провадженні з урахуванням кримінальних процесуальних норм, що визнані Конституційним Судом України неконституційними, є порушенням кримінального процесуального законодавства України

Детальніше з текстом постанови ВС від 04.02.2021 у справі № 405/1316/20 (провадження № 51-2717км20) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/94623745>

2.15.2. Підстави для здійснення кримінального провадження за нововиявленими обставинами

Не вважається самообмовою та не є підставою для перегляду кримінального провадження за нововиявленими обставинами (ст. 459 КПК) повне визнання своєї вини у вчиненні кримінального правопорушення, неоспорювання обставин його вчинення засудженим, у добровільності та істинності позиції якого переконався місцевий суд

Детальніше з текстом постанови ВС від 28.04.2021 у справі № 203/1981/19 (провадження № 51-4656км20) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/96669430>

Нескладання присяги суддями обласного суду та суддями Верховного Суду України, які розглядали справу щодо засудженого, не вважається нововиявленою обставиною з огляду на те, що відповідно до Закону України «Про статус суддів», що був чинним на момент ухвалення судових рішень стосовно нього, не передбачалося процедури повторного складання присяги суддями, які її прийняли до набрання чинності вказаним законом, а раніше обрані судді до присяги не приводилися, ураховуючи відсутність такої вимоги у Законі України «Про статус суддів» та принцип незворотності закону в часі

Детальніше з текстом постанови ВС від 20.04.2021 у справі № 175/4663/17 (провадження № 51-4267км20) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/96545036>

Обставини, які існували і про які сторона знала або мала знати на момент постановлення рішення, але з тих чи інших причин не представила суду, не можуть вважатися нововиявленими. Також не можуть вважатися підставами для перегляду за нововиявленими обставинами докази, які були доступні стороні і які вона мала можливість представити при сумлінному використанні своїх процесуальних можливостей.

Для визнання обставини нововиявленою у значенні ч. 2 ст. 459 КПК, необхідно не лише впевнитися, що вона не була відома заявнику і суду, але й що вона могла суттєво позначитися на законності та обґрунтованості судового рішення, про перегляд якого зазначається в заяві. Якщо йдеться про доказ, який не був досліджений під час винесення судового рішення, слід довести, що в сукупності з іншими доказами він міг довести невинуватість особи або необхідність іншої кваліфікації кримінального правопорушення чи істотним чином позначитися на призначеному покаранні

Детальніше з текстом постанови ВС від 21.09.2021 у справі № 235/2121/18 (провадження № 51-2246км21) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/99890330>

2.15.3. Строк звернення про перегляд судового рішення за нововиявленими або виключними обставинами

Якщо в заяві про перегляд обвинувального вироку за нововиявленими обставинами ставиться питання про перегляд вироку апеляційного суду у зв'язку з неправильною кваліфікацією дій особи, а також у зв'язку з постановленням вироку незаконним складом суду, то строк звернення з відповідною заявою повинен обчислюватися протягом трьох місяців після того, як особа, яка звертається до суду, дізналася або могла дізнатися про ці обставини, тобто за правилами ч. 1 ст. 461 КПК

Детальніше з текстом постанови ВС від 24.03.2021 у справі № 536/1775/19 (провадження № 51-6012км20) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/95848963>

2.15.4. Порядок подання заяви про перегляд судового рішення за нововиявленими або виключними обставинами

Перегляд вироку за нововиявленими або виключними обставинами, що був ухвалений за правилами КПК 1960 р. обласним судом як судом першої інстанції, повинен відбуватися у суді першої інстанції за місцем вчинення злочину. У цьому випадку апеляційний суд має визначити підсудність для розгляду заяви про перегляд рішення за нововиявленими чи виключними обставинами

Детальніше з текстом постанови ВС від 24.02.2021 у справі № 1-50/2000 (провадження № 51-3786км20) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/95213421>

2.15.5. Відкриття кримінального провадження за нововиявленими або виключними обставинами

Розгляд заяви про перегляд судового рішення, що було постановлено апеляційним судом як судом першої інстанції відповідно до КПК 1960 р., повинен відбуватися у відповідному суді першої інстанції за місцем вчинення злочину. Розгляд питання про відкриття кримінального провадження за нововиявленими обставинами колегією у складі трьох суддів не порушує кримінального процесуального закону, а є додатковим заходом для забезпечення більш неупередженого розгляду у справі про вчинення злочину, за який особа відбуває покарання у виді довічного позбавлення волі. Оскільки суддя-доповідач не висловив окремої думки щодо ухвали колегії суддів про відмову у відкритті провадження за нововиявленими обставинами, вирішення цього питання суддею одноособово не вплинуло б на результат розгляду.

Для того, щоб прийняти рішення на стадії відкриття провадження за заявою про перегляд за нововиявленими обставинами, необхідно дослідити, чи обставини, на які спирається заява про перегляд, можуть мати значення для оцінки обставин справи, які були встановлені рішенням, про перегляд якого йдеться, або суттєво вплинути на оцінку тієї сукупності доказів, якими це рішення обґрунтоване. Таке дослідження неunikно вимагає вивчення і аналізу судових рішень, а іноді і матеріалів справи, на підставі яких воно винесено

Детальніше з текстом постанови ВС від 07.09.2021 у справі № 539/396/20 (провадження № 51-5462км20) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/99648313>

2.16. Видача осіб, які вчинили кримінальне правопорушення (екстрадиція)

Ухвала суду апеляційної інстанції, якою залишено без зміни ухвалу слідчого судді місцевого суду про скасування постанови прокурора про видачу (екстрадицію) особи, яка вчинила кримінальне правопорушення на території іноземної держави, може бути оскаржено у касаційному порядку лише прокурором у порядку, визначеному ст. 591 КПК, з мотивів неправильного застосування судом норм міжнародних договорів України, якщо скасування рішення про видачу (екстрадицію) перешкоджає подальшому провадженню щодо особи, видача якої запитувалася іноземною державою. При цьому неправильне застосування норми міжнародного права може мати місце у випадках, коли судом не було застосовано норми міжнародного права, яка підлягала застосуванню, або, навпаки, суд застосував норму міжнародного права, яка не підлягала застосуванню, або коли судом було надано неправильне тлумачення норми міжнародного права.

Під час прийняття рішення про можливість екстрадиції може виникнути конфлікт зобов'язань, передбачених різними міжнародними Конвенціями. Заборона на видачу особи за міжнародним правом щодо біженців і прав людини має переважну силу перед зобов'язанням провести екстрадицію. При цьому пріоритет зобов'язань з прав людини не залежить від наявності конкретних положень про це в договорі, яким установлюється зобов'язання про екстрадицію. Перевага цих зобов'язань перед зобов'язаннями за договорами про екстрадицію обумовлена їхньою правовою природою і місцем в ієрархії міжнародного правопорядку. На відміну від договорів, що створюють винятково суб'єктивні, взаємні права й обов'язки між Державами, акти з прав людини і захисту біженців установлюють особливий правопорядок, що включає об'єктивні зобов'язання захищати права людини

Детальніше з текстом постанови ВС від 27.05.2021 у справі № 757/23964/20-к (провадження № 51-830км21) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/97315657>

2.17. Кримінальне провадження про застосування примусових заходів медичного характеру

Розгляд апеляційним судом матеріалів кримінального провадження про застосування до особи примусових заходів медичного характеру без участі захисника (навіть за наявності його клопотання про це) свідчить про істотне порушення вимог кримінального процесуального законодавства

Детальніше з текстом постанови ВС від 16.12.2021 у справі № 186/427/20 (провадження № 51-2788км21) можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/102106364>

2.18. Виконання судових рішень

Питання, пов'язані із забезпеченням режиму у виправних і виховних колоніях, передбачені ст. 102 КВК, вирішуються слідчим суддею в порядку, передбаченому розділом VIII «Виконання судових рішень» КПК, та відповідно до ч. 6 ст. 539 КПК можуть бути оскаржені в апеляційному порядку

Детальніше з текстом постанови ВС від 09.02.2021 у справі № 739/1881/19 (провадження № 51-1863км20) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/94938784>

Питання про виключення житла, що належить на праві власності засудженому, з переліку майна, на яке звертається стягнення, повинно вирішуватися в порядку виконання судових рішень

Детальніше з текстом постанови ВС від 12.04.2021 у справі № 759/17882/19 (провадження № 51-4554км20) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/96281960>

Огляд судової практики Касаційного кримінального суду (актуальна судова практика) за 2021 рік. Рішення, внесені до ЄДРСР, за період з 01.01.2021 по 31.12.2021 / упоряд. правове управління (III) департаменту аналітичної та правової роботи апарату Верховного Суду. Київ, 2022. 82 с.

Застереження: видання містить короткий огляд судових рішень Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду. У кожному з рішень викладено лише основний висновок щодо правового питання, яке виникло у справі. Для правильного розуміння висловленої в судовому рішенні правової позиції необхідно ознайомитися з його повним текстом, розміщеним у Єдиному державному реєстрі судових рішень.

Стежте за нами онлайн

 fb.com/supremecourt.ua

 t.me/supremecourtua

 @supremecourt_ua